

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΠΑΤΡΩΝ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ- ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

**Η ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ
ΦΟΡΟΑΠΑΛΛΑΓΩΝ**

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ:

ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΔΗΜΗΤΡΑ

ΠΑΝΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ ΓΛΥΚΕΡΙΑ

ΕΠΟΠΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ:

ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝ/ΝΟΣ

ΠΑΤΡΑ 2008

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

(οι αριθμοί παραπέμπουν στις σελίδες)

Πρόλογος.....	4
Εισαγωγή.....	5

Κεφάλαιο 1^ο

1.1 Κρατικός προϋπολογισμός.....	7
1.1.2 Άμεσοι, έμμεσοι φόροι και μη φορολογικά έσοδα.....	8
1.1.3 Δαπάνες.....	9
1.1.4 Επιδιώξεις μέσω προϋπολογισμού.....	11
1.1.5 Προϋπολογισμός Δημόσιων Επενδύσεων.....	12
1.1.5.1 Πηγές χρηματοδότησης του ΠΔΕ.....	14
1.1.6 Διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση και επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία.....	15
1.1.7 Γενική επισκόπηση της ελληνικής οικονομίας.....	16
1.1.8 Προοπτικές 2009.....	18

Κεφάλαιο 2^ο

Εισαγωγή.....	20
2.1 Γενικά στοιχεία για τα αφορολόγητα ποσά.....	21
2.1.1 Αφορολόγητα ποσά στο πέρασμα των αιώνων έως και σήμερα.....	21
2.2 Κριτήρια των φοροαπαλλαγών.....	27
2.2.1 Κοινωνικά κίνητρα.....	28
2.2.2 Οικονομικά κίνητρα.....	29
2.2.3 Ταμειευτικά κριτήρια.....	30
2.3 Αναπτυξιακοί νόμοι.....	31
2.3.1 Ν.1262/82.....	32
2.3.2 Ν.1892/90.....	39
2.4 Φορολογία εισοδήματος και αφορολόγητα ποσά.....	44
2.4.1 Διακρίσεις αφορολογήτων ποσών.....	44

2.4.2 Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων	47
2.4.3 Απαλλαγές από το φόρο (Φ.Π.).....	49
2.4.4 Έκπτωση δαπανών από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου.....	53
2.4.5 Φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων.....	59
2.4.6 Απαλλαγές από το φόρο(Ν.Π.).....	59
2.4.7 Απαλλαγές από το φόρο κερδών από λαχεία.....	62
2.4.8 Ειδικές απαλλαγές για την απόκτηση πρώτης κατοικίας.....	62
2.4.9 Απαλλαγές και μειώσεις από τον φόρο κληρονομιών.....	62
2.4.10 Απαλλαγές από τον φόρο δωρεών.....	65

Κεφάλαιο 3^ο

3.1 Συμπεράσματα για την σημασία των κοινωνικών φοροαπαλλαγών.....	67
3.2 Συμπεράσματα για την σημασία των οικονομικών φοροαπαλλαγών.....	68
Βιβλιογραφία.....	70

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η σημερινή εποχή αναγκάζει τον λογιστή να γνωρίζει σε βάθος, και όχι μόνο επιφανειακά, όλα τα θέματα που σχετίζονται με τη φοροτεχνική, τη λογιστική και την εργατική νομοθεσία.

Η συγγραφή αυτού του βιβλίου συνδυάζει την αναφορά αλλά και περεταίρω μελέτη του αντικειμένου των φόρων και φοροαπαλλαγών. Εξετάζεται η σημασία τους από τότε που ακόμα ο φόρος λειτουργούσε ως μέσο μεταφοράς χρημάτων στα ταμεία του κράτους έως και την σημερινή εποχή που πλέον δεν εξυπηρετεί μόνον αυτούς τους σκοπούς αλλά συμβάλλει και σε κοινωνικούς αλλά και οικονομικούς τομείς.

Η φορολογία των φυσικών και νομικών προσώπων είναι το "εργαλείο" που διαθέτει η Κυβέρνηση ενός Κράτους, προκειμένου να συγκεντρώσει έσοδα και να μπορέσει να ασκήσει το κυβερνητικό της έργο. Από την άλλη όψη του νομίσματος βρίσκονται οι δαπάνες (το κόστος εκτέλεσης του κυβερνητικού έργου) που στηρίζονται στους πόρους που αποκομίζει το κράτος με τη φορολογική πολιτική που αποφασίζει να εφαρμόσει.

Στη διερεύνηση του θέματος αυτού, δηλαδή την κοινωνικοοικονομική σημασία των φόρων και κατ' επέκταση των φοροαπαλλαγών, θα αναφερθεί αναλυτικά η ύπαρξή τους σε συγκεκριμένα πεδία και θα εξηγήσουμε τους σκοπούς που εξυπηρετούν αλλά και τις συνέπειες που προκύπτουν στους τομείς που επηρεάζουν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι ελληνικές πόλεις-κράτη αναπτύχθηκαν με βάση την ελευθερία και την αυτονομία στον πολιτικό τομέα αλλά και την αυτάρκεια στον οικονομικό τομέα. Η αυτάρκεια αυτή των ελληνικών πόλεων στηριζόταν κυρίως στην φορολόγηση των πλούσιων μελών της κοινότητας. Η κοινότητα έτσι μπορούσε να διαχειρίζεται τα έσοδα αυτά που προέκυπταν με βάση τις κοινές ανάγκες και λαμβάνοντας υπόψη τους πενέστερους, οι οποίοι δεν μπορούσαν να ανταπεξέλθουν με την ίδια ευχέρεια στην οικονομική φορολόγηση όπως οι πλούσιοι.

Οι ταμειακές εισροές που προέκυπταν, δημιουργούσαν τις κατάλληλες υποδομές για πολιτιστική αναβάθμιση π.χ. με τη δόμηση υπέρλαμπρων σταδίων, θεάτρων και άλλων κτισμάτων κοινής χρήσης αλλά και στην ενίσχυση του στρατού και άλλων διοικητικών φορέων. Επίσης χρηματικά αποθέματα φυλάσσονταν για περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης όπως πόλεμοι και οικονομικές δυσχέρειες της εποχής.

Οι ευπορότερες τάξεις επειδή είχαν το βάρος της φορολόγησης αν όχι εξολοκλήρου στο μεγαλύτερο βαθμό από τις πενέστερες τάξεις, είχαν συνδυάσει το δικαίωμα αυτό της φορολόγησης με το δικαίωμα της συμμετοχής στην εξουσία και στα κοινά της πόλης. Αυτός ο θεσμός στη συνέχεια έγινε κοινωνικά αποδεκτός και κατοχυρώθηκε από την εξουσία και τους πολίτες και αποτέλεσε περίφημη αντίδοση η οποία απέκλειε κάθε ενδεχόμενο για φοροδιαφυγή.

Οι δημοκρατικοί θεσμοί καθόριζαν πολύ συγκεκριμένα τον τρόπο με τον οποίο οι πλούσιοι μπορούσαν να διαθέσουν τα λεφτά τους και έδινε την δυνατότητα να ξοδέψει κανείς για την πόλη διαπαιδαγωγώντας έτσι τους πολίτες όχι στο να φοροδιαφεύγουν αλλά στο να θεωρούν τιμή τους να ευεργετήσουν την πατρίδα και τους συμπολίτες τους.

Στη σύγχρονη Ελλάδα τώρα, δεδομένου ότι η φορολογία επιδρά σε τομείς όπως εισαγωγές και εξαγωγές κεφαλαίου, διαμόρφωση του πραγματικού μισθού, ασφάλιση των εργαζομένων, πολιτιστική ανάπτυξη, εκπαίδευση κλπ., το κράτος προσπαθεί να επιτύχει κατά το δυνατότερο τον έλεγχο και την οριοθέτηση της μετεξέλιξης των τομέων αυτών εκμεταλλευόμενο την κοινωνικοοικονομική επίδραση του φόρου στις ανάλογες δραστηριότητες.

Με την φορολογική πολιτική που ανά περιόδους ακολουθεί το κράτος, διαχωρίζει την κοινωνική από την οικονομική επίπτωση της φορολογίας και υιοθετεί πολιτική

τέτοια ώστε να ασκεί την επιρροή που επιθυμεί στις ανάλογες δραστηριότητες. Το ισχυρότερο όπλο για την άσκηση της επιρροής αυτής είναι οι φοροαλλαγές.

1^ο ΚΕΦΑΛΑΙΟ

1.1 Κρατικός προϋπολογισμός

Οι βασικές προτεραιότητες της οικονομικής πολιτικής είναι η συνέχιση της δημοσιονομικής εξυγίανσης, η δημιουργία του κατάλληλου πλαισίου παρεμβάσεων για τη διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής της ελληνικής οικονομίας, η ενίσχυση της απασχόλησης και η διατήρηση της κοινωνικής συνοχής.

Η ελληνική οικονομία γίνεται πιο ανταγωνιστική και αναπτύσσεται με υψηλούς ρυθμούς. Ο κρατικός προϋπολογισμός επιδιώκει να περιοριστούν τα δημοσιονομικά ελλείμματα ακόμη περισσότερο ενώ παράλληλα να ενισχυθεί ο κοινωνικός ρόλος του κράτους ειδικότερα σε θέματα άμεσης αντιμετώπισης.

Πιο συγκεκριμένα:

- η μείωση του Α.Ε.Π. να πέσει κάτω από το 3%
- η αποκλιμάκωση του δημοσίου χρέους
- η συγκράτηση των καταναλωτικών δαπανών
- η ενίσχυση της περιφέρειας
- η στήριξη των ευαίσθητων κοινωνιών στρωμάτων
- η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής
- η τακτοποίηση παλαιότερων εκκρεμοτήτων στην τοπική αυτοδιοίκηση και στα ασφαλιστικά ταμεία

Η απόκλιση από τους στόχους που είχαν τεθεί με τον προϋπολογισμό του 2008 οφείλεται στις δυσμενείς συνθήκες που επικρατούν στο διεθνές περιβάλλον καθώς η παρατεταμένη διεθνής οικονομική κρίση επηρεάζει τα έσοδα και τις δαπάνες του προϋπολογισμού.

Τα έσοδα που υπολογίζονται στον προϋπολογισμό για το παρόν οικονομικό έτος εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν αύξηση σε σχέση με τα αντίστοιχα έσοδα του προηγούμενου έτους. Σημαντική θετική επίδραση στα έσοδα του έτους έχουν οι φορολογικές ρυθμίσεις όπως η αναπροσαρμογή των συντελεστών του ειδικού φόρου κατανάλωσης στα πετρελαϊκά προϊόντα, η αύξηση των συντελεστών προκαταβολής φόρου εισοδήματος στις εταιρίες, η εφαρμογή ενιαίου τέλους ακινήτων, η αναμόρφωση του συστήματος διακίνησης των καυσίμων με στόχο την αντιμετώπιση του λαθρεμπορίου, η φορολόγηση των κερδών των τραπεζικών Α.Ε. τα οποία εμφανίστηκαν σε λογαριασμό αφορολόγητων αποθεματικών, η αναπροσαρμογή του

κατώτατου επιπέδου Ε.Φ.Κ. στα τσιγάρα, η αύξηση τελών κινητής τηλεφωνίας και η αναπροσαρμογή των τελών κυκλοφορίας έτους 2009 των οχημάτων και άλλοι παράγοντες που σύμφωνα με την πολιτική που προτίθεται να ακολουθήσει το κράτος δεν επιβαρύνουν τους κοινωνικούς τομείς που χρειάζονται ενίσχυση αλλά και αποτελούν ανάγκες δευτερεύουσας σημασίας.

1.1.2 Άμεσοι, έμμεσοι φόροι και μη φορολογικά έσοδα

Από την άμεση φορολογία εκτιμάται ότι θα εισπραχθούν έσοδα εμφανίζοντας αύξηση κατά 14,2% συγκριτικά με τα έσοδα του 2007. Τα έσοδα από το φόρο εισοδήματος φυσικών προσώπων αναμένεται να αυξηθούν λόγω της μείωσης των φορολογικών συντελεστών. Τα έσοδα από τη φορολογία νομικών προσώπων εκτιμάται ότι θα εμφανίσουν μικρή αύξηση λόγω της ευρύτερης μείωσης των συντελεστών φορολόγησης για τα κέρδη χρήσης 2007, σε σχέση με αυτή του προηγούμενου έτους. Στα έσοδα των ειδικών κατηγοριών αναμένεται αύξηση κυρίως λόγω της φορολόγησης του ειδικού αποθεματικού επενδύσεων των επιχειρήσεων και των αυξημένων εσόδων από το φόρο επί των τόκων των καταθέσεων, εξαιτίας της αύξησης των επιτοκίων. Τα έσοδα από την περιουσία αναμένονται ιδιαίτερα αυξημένα συγκριτικά με τα έσοδα του 2007, λόγω της εφαρμογής του ενιαίου τέλους ακινήτων.

Αυξημένες εμφανίζονται επίσης και οι εισπράξεις από άμεσους φόρους παρελθόντων οικονομικών ετών λόγω των ρυθμίσεων για τις εκκρεμείς φορολογικές υποθέσεις και για τις ληξιπρόθεσμες οφειλές.

Όσον αφορά την έμμεση φορολογία, τα συνολικά έσοδα από την έμμεση φορολογία εκτιμάται ότι θα ανέλθουν στα 31.180 εκατ. ευρώ, παρουσιάζοντας αύξηση συγκριτικά με τα αντίστοιχα έσοδα του 2007, κυρίως λόγω της αναπροσαρμογής των συντελεστών του ΕΦΚ στα πετρελαιοειδή προϊόντα, της αναμόρφωσης του συστήματος διακίνησης του πετρελαίου θέρμανσης και αγροτικής χρήσης, καθώς και της αναπροσαρμογής των τελών κυκλοφορίας. Επίσης και τα μη φορολογικά έσοδα θα παρουσιάσουν αύξηση της τάξεως του 4,4% έναντι του προηγούμενου έτους.

Σύνθεση φορολογικών εσόδων ανά κατηγορία

Έτος	Άμεσοι φόροι (%)	Έμμεσοι φόροι (%)	Λόγος έμμεσων/άμεσων φόρων
2001	41,1	58,9	1,44
2002	41,4	58,6	1,42
2003	41,7	58,3	1,40
2004	41,7	58,3	1,40
2005	43,6	56,4	1,29
2006	41,6	58,4	1,41
2007	41,0	59,0	1,44
2008	42,1	57,9	1,38
2009	43,9	56,1	1,28

Παρομοίως άλλες φορολογικές ρυθμίσεις διαμορφώνουν την εξέλιξη των άμεσων και έμμεσων φόρων στα μη φορολογικά και μη τακτικά έσοδα και στις επιστροφές μη χρωστούμενων εισπραχθέντων εσόδων.

1.1.3 Δαπάνες

Ο κρατικός προϋπολογισμός αναλύει τις δαπάνες κατά κατηγορία ώστε να γίνει ακριβής εκτίμηση των προβλέψεων για αποδοχές και συντάξεις, για ασφάλιση και περίθαλψη αλλά και για άλλες λειτουργικές δαπάνες π.χ. η εκτίμηση των λειτουργικών και λοιπών δαπανών για το 2007 διαμορφώθηκε στα 164.000.000€ υψηλότερα από το προηγούμενο έτος με κύριες αιτίες την αύξηση επιχορηγήσεων σε εκπαιδευτικούς φορείς, σε φορείς που αφορούν την ψυχική υγεία αλλά και τις χρηματοδοτήσεις δημοτικών και νομαρχιακών εκλογών.

Οι πρωτογενείς δαπάνες θα παρουσιάσουν υπέρβαση κατά 598 εκατ. ευρώ, κυρίως λόγω της αύξησης των δαπανών για συντάξεις, εξαιτίας της αύξησης του αριθμού των συνταξιούχων και της αναπροσαρμογής των συντάξεων των

στρατιωτικών, αστυνομικών και άλλων κατηγοριών, των αυξημένων αναγκών του ΟΑΕΕ και του ΝΑΤ και άλλων μη επαναλαμβανόμενων δαπανών. Η υπέρβαση των δαπανών για τόκους θα φθάσει στα 800 εκατ. ευρώ λόγω της ανόδου των επιτοκίων από τη διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση.

Οι δαπάνες για μισθούς των υπαλλήλων της κεντρικής διοίκησης, των νοσηλευτικών ιδρυμάτων και των νομαρχιακών αυτοδιοικήσεων αυξάνονται και υπολείπονται κατά 190 εκατ. ευρώ από τις εγγεγραμμένες σχετικές πιστώσεις στον προϋπολογισμό, κυρίως λόγω της επιβράδυνσης του ρυθμού ολοκλήρωσης των εγκεκριμένων προσλήψεων και του αυξημένου αριθμού υπαλλήλων που συνταξιοδοτούνται.

Οι δαπάνες συντάξεων εκτιμάται ότι θα διαμορφωθούν στα 5.735 εκατ. ευρώ, 323 εκατ. ευρώ πλέον των πιστώσεων του προϋπολογισμού. Η απόκλιση αυτή οφείλεται τόσο στην αύξηση του αριθμού των συνταξιούχων που παρατηρείται τα τελευταία έτη, όσο και στην αναπροσαρμογή των συντάξεων των στρατιωτικών, αστυνομικών και άλλων κατηγοριών.

Οι δαπάνες περίθαλψης υπαλλήλων του Δημοσίου εκτιμάται ότι θα παρουσιάσουν αύξηση κατά 4,4%.

Οι δαπάνες κοινωνικής προστασίας αυξάνονται κυρίως λόγω της αύξησης του ΕΚΑΣ κατά 35 ευρώ μηνιαίως, της χορήγησης του επιδόματος πολυτέκνων στις τρίτεκνες οικογένειες και της αύξησης των επιδομάτων πρόνοιας.

Από τις πιστώσεις της κατηγορίας αυτής σημαντικά κονδύλια θα διατεθούν για επιχορηγήσεις κυρίως σε ΑΕΙ-ΤΕΙ για την κάλυψη δαπανών λειτουργίας τους, στον ΟΣΚ και στον ΕΛΓΑ για την εξυπηρέτηση των δανείων τους, σε πολιτιστικά και ερευνητικά ιδρύματα, στον ΟΑΕΔ για τη χρηματοδότηση των προγραμμάτων του, για επιδοτήσεις στη γεωργία, αποδόσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τη διενέργεια των ευρωεκλογών.

Οι λειτουργικές και λοιπές δαπάνες παρουσιάζουν μείωση της τάξης του 0,6% σε σχέση με το 2007, που οφείλεται στο γεγονός ότι το 2007 επιβαρύνθηκε με δαπάνες που δεν επαναλαμβάνονται κατά το τρέχον έτος (τακτοποίηση οφειλών του Ελληνικού Δημοσίου προς την Ολυμπιακή Αεροπορία).

1.1.4 Επιδιώξεις μέσω προϋπολογισμού

Η συνέχιση της δημοσιονομικής εξυγίανσης, που άρχισε το 2004, αποτελεί βασική προτεραιότητα, με άμεση επιδίωξη τη μείωση του ελλείμματος, την ταχύτερη αποκλιμάκωση του δημόσιου χρέους και την ενίσχυση της δημοσιονομικής διαφάνειας. Ο περιορισμός του δημόσιου τομέα, η μείωση της σπατάλης, η διεύρυνση της φορολογικής βάσης, η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και του λαθρεμπορίου, η δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών, η βιωσιμότητα της κοινωνικής ασφάλισης και η περαιτέρω μείωση της ανεργίας συνεχίζουν να αποτελούν τους βασικούς άξονες της οικονομικής πολιτικής, με παράλληλη διασφάλιση ικανοποιητικών ρυθμών ανάπτυξης.

Παρά τη δύσκολη συγκυρία που χαρακτηρίζεται από μια πρωτοφανή διεθνή χρηματοπιστωτική κρίση και την αλματώδη αύξηση των τιμών του πετρελαίου, των τροφίμων και των πρώτων υλών σε παγκόσμια κλίμακα κατά το πρώτο οκτάμηνο του τρέχοντος έτους, η προώθηση των μεταρρυθμίσεων είχε ως αποτέλεσμα τη διατήρηση του ρυθμού ανάπτυξης μεταξύ των υψηλότερων της ευρωζώνης, καθώς και την περαιτέρω μείωση της ανεργίας.

Με τις μεταρρυθμίσεις δόθηκε έμφαση στην ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων, στις συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα και στην ορθολογικότερη αξιοποίηση του Γ' ΚΠΣ.

Με τον προϋπολογισμό του 2009 και τη συνέχιση του μεταρρυθμιστικού προγράμματος επιδιώκεται:

- η περαιτέρω μείωση των ελλειμμάτων
- η ενίσχυση της δημοσιονομικής διαφάνειας, με την ένταξη στον προϋπολογισμό των ειδικών λογαριασμών
- η εξυγίανση της οικονομικής διαχείρισης των δημόσιων επιχειρήσεων, των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης και των δημόσιων νοσοκομείων
- η συνέχιση της φορολογικής μεταρρύθμισης με έμφαση στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής και την περαιτέρω διεύρυνση της φορολογικής βάσης, χωρίς επιβάρυνση των μισθωτών και συνταξιούχων
- η περαιτέρω μείωση της ανεργίας και η διασφάλιση της βιωσιμότητας του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης
- η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση της φτώχειας με την ενεργοποίηση του Εθνικού Ταμείου Κοινωνικής Συνοχής

- η ανάπτυξη της ελληνικής περιφέρειας με την κατεύθυνση του μεγαλύτερου μέρους των πόρων του Εθνικού Στρατηγικού Πλαισίου Αναφοράς σε έργα και προγράμματα περιφερειακής ανάπτυξης και

- η ενίσχυση των επενδύσεων και η διασφάλιση ικανοποιητικών ρυθμών ανάπτυξης.

Με τον προϋπολογισμό του 2009 εμπεδώνεται η δημοσιονομική διαφάνεια και πειθαρχία, γίνεται δικαιότερη η κατανομή των φορολογικών βαρών, ενισχύεται αποτελεσματικά η περιφέρεια, διασφαλίζονται ικανοποιητικοί ρυθμοί ανάπτυξης δεδομένης της επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομίας και ενδυναμώνεται η κοινωνική συνοχή.

Βασικές επιδιώξεις της φορολογικής πολιτικής της Κυβέρνησης στο πλαίσιο της φορολογικής μεταρρύθμισης αποτελούν η φορολογική ελάφρυνση των φυσικών προσώπων με την περαιτέρω μείωση των φορολογικών συντελεστών, η περαιτέρω ελάφρυνση της φορολογίας εισοδήματος, η διεύρυνση της φορολογικής βάσης για την ενίσχυση της φορολογικής δικαιοσύνης.

1.1.5 Προϋπολογισμός Δημόσιων Επενδύσεων

Η οικονομική πολιτική για το έτος 2009 είναι σταθερά προσανατολισμένη στους στόχους για την ενίσχυση της ανάπτυξης, της απασχόλησης και της περαιτέρω ενδυνάμωσης της κοινωνικής συνοχής. Η πολιτική της ήπιας δημοσιονομικής προσαρμογής και των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων συνεχίζεται λαμβάνοντας υπόψη τις επιπτώσεις της διεθνούς χρηματοπιστωτικής κρίσης, την επιβράδυνση της παγκόσμιας οικονομίας και τις υποχρεώσεις της χώρας στο πλαίσιο της συμμετοχής της στην ευρωζώνη.

Η δυναμική της ελληνικής οικονομίας ενισχύεται με την εφαρμογή των μεταρρυθμίσεων στο τομέα της φορολογίας, με την ενίσχυση των ιδιωτικών επενδύσεων μέσω του επενδυτικού νόμου, με την εξυγίανση των δομών του Γ΄ ΚΠΣ που ολοκληρώνεται το 2009, με την έναρξη υλοποίησης του ΕΣΠΑ 2007-2013 και τη σημασία που δίνεται στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής των πολιτών και των υποδομών της χώρας.

Ο προϋπολογισμός του 2009 στοχεύει στην ενδυνάμωση της αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας, στην περαιτέρω μείωση του ελλείμματος, στην ενίσχυση του κοινωνικού ρόλου του κράτους ενεργοποιώντας το Εθνικό Ταμείο Κοινωνικής

Συνοχής για τις ευαίσθητες ομάδες του κοινωνικού συνόλου, στη συνέχιση της φορολογικής μεταρρύθμισης με έμφαση στην αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, στην ενίσχυση της δημοσιονομικής διαφάνειας και της περιφερειακής σύγκλισης.

Οι στόχοι του προϋπολογισμού του 2009 είναι έντονα αναπτυξιακοί, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι αυτός καταρτίζεται σε μια από τις πιο κρίσιμες περιόδους για την παγκόσμια και την ευρωπαϊκή οικονομία. Τα προβλήματα από την παρούσα σοβαρή χρηματοπιστωτική κρίση έχουν σοβαρές επιπτώσεις στην ευρωπαϊκή οικονομία σε όλα τα επίπεδα.

Στο πλαίσιο αυτό, το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων αποτελεί για το κράτος σημαντικό μέσο άσκησης οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής για την προώθηση της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας. Η συμβολή του ΠΔΕ επιτυγχάνεται με τη χρηματοδότηση επενδυτικών προγραμμάτων στους τομείς των μεταφορών και του περιβάλλοντος, της δημόσιας υγείας, της παιδείας, της ενίσχυσης του κοινωνικού κράτους, καθώς και δραστηριότητες υψηλής προστιθέμενης αξίας και εξωστρέφειας που ενσωματώνουν νέες τεχνολογίες και καινοτομίες.

Το ΠΔΕ 2009 στοχεύει σε δράσεις ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων που θεωρούνται ο κορμός της ελληνικής οικονομίας και δρουν ως μοχλός για την απασχόληση και τη βελτίωση του οικονομικού κλίματος.

Η αξιοποίηση των πηγών χρηματοδότησης και η επίσπευση της απορρόφησης των πόρων από την ΕΕ για τα έργα του ΠΔΕ που συγχρηματοδοτούνται από τις επιχορηγήσεις των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ καθίσταται για τη χώρα μας πολύ σημαντική. Η ορθολογική διαχείριση των πόρων του ΠΔΕ διασφαλίζει την πλήρη και αποτελεσματική κάλυψη των απαιτήσεων των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων.

Η ορθότητα των επιλογών της οικονομικής πολιτικής με στόχο τη διασφάλιση της αναπτυξιακής δυναμικής και της κοινωνικής συνοχής με το μεγαλύτερο δυνατό όφελος για τον πολίτη επιβεβαιώνεται από τη συνεχή βελτίωση των δημοσιονομικών δεικτών.

Νέα προγράμματα που εξυπηρετούν το σκοπό αυτό και πιστώσεις που προορίζονται για τη χρηματοδότηση νέων πολιτικών προγραμμάτων και δράσεων μεταφέρονται στις επιμέρους κατηγορίες δαπανών και προβλέπεται να διατεθούν κυρίως για:

- την πολιτική προστασία και ενίσχυση του εθελοντισμού

- την ίδρυση και λειτουργία νέων αρχών
- την ανάπτυξη νέων δράσεων στους τομείς υγείας και πρόνοιας
- τα προγράμματα εθελοντικής δράσεις στην πρόνοια
- τη λειτουργία του νέου σώματος Αγροτικής ασφαλείας και περιβαλλοντικής προστασίας
- την έκδοση των διαβατηρίων και ταυτοτήτων από την ΕΛΛΑΣ
- την υλοποίηση προγραμμάτων για την προστασία του καταναλωτή
- την υλοποίηση του θεσμού των Τοπικών Συμβουλίων Νέων
- την ανάληψη της προεδρίας του ΟΑΣΕ από τη χώρα μας
- τη συνέχιση του προγράμματος «υγιεινή και ασφάλεια» των ενόπλων δυνάμεων
- την κάλυψη των υποχρεώσεων από τη συμμετοχή της χώρας μας σε ειρηνευτικές αποστολές
- την εφαρμογή προγραμμάτων προώθησης της οικονομικής διπλωματίας

1.1.5.1 Πηγές χρηματοδότησης του ΠΔΕ

Βασική πηγή εσόδων για τη χρηματοδότηση των έργων του ΠΔΕ αποτελούν οι εισροές από την ΕΕ και ειδικότερα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Αλιείας, το Ταμείο Συνοχής και το Ταμείο Αλληλεγγύης και Διαχείρισης Μεταναστευτικών Ροών.

Για το 2009 προβλέπεται ότι τα έσοδα από την ΕΕ θα ανέλθουν στα 3.500 εκατ. ευρώ και θα καλύψουν το 39,8 % περίπου του συνόλου των δαπανών του ΠΔΕ. Το 2008 η μείωση των εσόδων από τις επιχορηγήσεις της ΕΕ ήταν της τάξης του 0,2% σε σχέση με το 2007 και το 2009 προβλέπεται μείωση των εσόδων αυτών κατά 27,1% έναντι του 2008. Τα πιστωτικά έσοδα του ΠΔΕ και η αύξηση των στοιχείων του ενεργητικού του Δημοσίου παρουσιάζουν αύξηση κατά 14,9% το 2008 σε σχέση με το 2007 και κατά 12,8% το 2009 σε σχέση με το 2008.

Οι πηγές χρηματοδότησης του ΠΔΕ κατά τα έτη 2007, 2008 και 2009 με τα αντίστοιχα ποσά παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα.

Πηγές χρηματοδότησης ΠΔΕ σε εκατ. ευρώ

Πηγές εσόδων	2007	2008	2009		
	Πραγματ/σεις	Εκτιμήσεις	Προβλέψεις		
Έσοδα δημόσιων επενδύσεων	4.875	5.130	3.700	5,2	-27,9
Ίδια έσοδα	64	330	200	415,6	-39,4
Επιχορηγήσεις ΕΕ	4.811	4.800	3.500	-0,2	-27,1
- ΕΤΠΑ	(3.063)	(3.155)	(2.169)	(3,0)	(-31,3)
- ΕΓΤΑΑ	(588)	(428)	(188)	(-27,2)	(-56,1)
- Ταμείο Συνοχής	(334)	(260)	(492)	(-22,2)	(89,2)
- Ταμείο Αλιείας	(33)	(40)	(42)	(22,9)	(5,0)
- ΕΚΤ	(783)	(828)	(587)	(5,7)	(-29,1)
- Ταμείο Αλληλεγγύης			(89)		
- Πρόγραμμα αλληλεγγύης και διαχείρισης μεταναστευτικών ροών			(22)		
- Λοιπά			(10)		
Πιστωτικά έσοδα και αύξηση στοιχείων ενεργητικού	3.934	4.520	5.100	14,9	12,8
Σύνολο	8.809	9.650	8.800	9,5	-8,8

1.1.6 Διεθνής χρηματοπιστωτική κρίση και επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία

Η χρηματοπιστωτική κρίση που βιώνουμε ξεκίνησε από την αμερικανική οικονομία, την καρδιά του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος. Μετά την κατάρρευση της Lehman Brothers στις 15 Σεπτεμβρίου 2008, το παγκόσμιο χρηματοπιστωτικό σύστημα εισήλθε σε μια φάση οξείας αποσταθεροποίησης, κακής λειτουργίας των πιστωτικών αγορών, πρωτοφανούς υποτίμησης της αξίας των περιουσιακών στοιχείων, γενικευμένης αποστροφής στην ανάληψη κινδύνου και απειλής της σταθερότητας του τραπεζικού τομέα. Η κρίση πέρασε γρήγορα στην πραγματική οικονομία των Ηνωμένων Πολιτειών και του υπόλοιπου κόσμου. Η χρηματοπιστωτική κρίση επηρεάζει παντού το εμπόριο και τις επενδύσεις, την κατανάλωση, τις θέσεις εργασίας και το βιοτικό επίπεδο.

Η κρίση αποκάλυψε σοβαρές αδυναμίες στη λειτουργία του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού και οικονομικού συστήματος, σοβαρά λάθη στο ρυθμιστικό πλαίσιο και στις πολιτικές που διατηρήθηκαν για πολλά χρόνια, σοβαρή υποβάθμιση

των οικονομικών κινδύνων στην αποτίμηση των χρηματοπιστωτικών περιουσιακών στοιχείων και οι σχετικές «φούσκες» διατηρήθηκαν για μεγάλο χρονικό διάστημα, με τη στήριξη της άφθονης ρευστότητας.

Για την αντιμετώπιση των συνεπειών της βαθιάς αυτής κρίσης χρειάζονται κατάλληλες και συντονισμένες νομισματικές, δημοσιονομικές και εμπορικές πολιτικές, για να αντιμετωπισθεί ο κίνδυνος μιας παρατεταμένης παγκόσμιας ύφεσης, κατάλληλες κοινωνικές πολιτικές για να απορροφηθούν οι επιπτώσεις της κρίσης στους οικονομικά αδύναμους και στους άνεργους, κατάλληλες πολιτικές για να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στο χρηματοπιστωτικό τομέα.

Η Ευρώπη έχει ανταποκριθεί στην κρίση με έναν τρόπο που εμπνέει εμπιστοσύνη. Είναι αλήθεια ότι η πρώτη εκτίμηση στις αρχές του 2008 ήταν ότι η ευρωπαϊκή οικονομία θα απέφευγε τα χειρότερα. Η εκτίμηση αυτή αναθεωρήθηκε πλήρως από το περασμένο καλοκαίρι. Τώρα, προβλέπεται ότι η ευρωπαϊκή οικονομία το 2009 θα παραμείνει στάσιμη, αν δεν εισέλθει σε ύφεση.

Τα μέτρα συντονισμένης στήριξης των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση έχουν ως στόχο να διασφαλισθεί η επαρκής κεφαλαιοποίηση και ρευστότητα των ευρωπαϊκών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων που επηρεάστηκαν από την κρίση, καθώς και να υπάρχει επαρκής ρευστότητα στην Ευρώπη, προκειμένου να αποφευχθεί η πιστωτική ασφυξία (<http://www.mof-qlk.gr> 20-12-2008)

1.1.7 Γενική επισκόπηση της ελληνικής οικονομίας

Την περίοδο αυτή, όπου η ελληνική οικονομία επιτυγχάνει υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, η τιμή του πετρελαίου σε ευρώ υπερδιπλασιάζεται.

Η διεθνής κρίση με τη χρηματοπιστωτική αναταραχή, που οδήγησε σε άνοδο των επιτοκίων, τη ραγδαία άνοδο των τιμών του πετρελαίου και την ανεξέλεγκτη άνοδο των τιμών των τροφίμων από τα μέσα του 2007, εντάθηκε ιδιαίτερα κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους, όπως προαναφέρθηκε, με αποτέλεσμα την έξαρση των πληθωριστικών πιέσεων και την επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης της παγκόσμιας οικονομίας και ειδικότερα των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των ΗΠΑ.

Οι εξελίξεις αυτές επηρέασαν και την ελληνική οικονομία το 2008, αν και οι διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις των προηγούμενων ετών βοήθησαν ώστε να μετριαστούν οι επιπτώσεις και να συνεχιστεί η ανάπτυξή της, όταν οι υπόλοιπες

χώρες της ευρωζώνης βρίσκονται στα πρόθυρα της οικονομικής ύφεσης. Οι άμεσες αρνητικές συνέπειες παρουσιάστηκαν:

- Στον πληθωρισμό, ο οποίος έπειτα από μία τριετία αποκλιμάκωσης επιταχύνθηκε σημαντικά, κυρίως λόγω της σημαντικότερης επιτάχυνσης του εισαγόμενου πληθωρισμού
- Στο ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, το οποίο στο πρώτο οκτάμηνο του έτους επιβαρύνθηκε με 2,6 δισ. ευρώ επιπλέον από καθαρές εισαγωγές καυσίμων.
- Στον προϋπολογισμό, όπου το επιτόκιο δανεισμού του Δημοσίου επιβαρύνθηκε με 64 μονάδες βάσης
- Στο χρηματοπιστωτικό τομέα η αύξηση των επιτοκίων επιβάρυνε την εξυπηρέτηση του χρέους των νοικοκυριών και των επιχειρήσεων, ενώ ταυτόχρονα επιβράδυνε και το ρυθμό αύξησης των στεγαστικών δανείων, με επιπτώσεις στον κατασκευαστικό κλάδο και στη συνολική ζήτηση της οικονομίας.
- Τέλος, στο ρυθμό ανάπτυξης της οικονομίας, ο οποίος επιβραδύνθηκε κατά 0,7 εκατοστιαίες μονάδες.

Η πολιτική της τελευταίας περιόδου, όπως αναφέρθηκε, ενίσχυσε την ανθεκτικότητα της ελληνικής οικονομίας στους εξωτερικούς κραδασμούς. Συγκεκριμένα ενισχύθηκαν:

- Η απορρόφηση των κοινοτικών πόρων
- Η απασχόληση, με το ποσοστό ανεργίας να περιορίζεται από 11,3% στο 7,2%, δηλαδή πλέον των 4 εκατοστιαίων μονάδων
- Οι ασθενέστερες εισοδηματικά τάξεις του πληθυσμού, καθώς αυξήθηκαν οι κοινωνικές μεταβιβάσεις από 17,2% του ΑΕΠ το 2007 στο 17,9% το 2008, ποσοστό αύξησης που αντιστοιχεί σε 5 δισ. ευρώ περίπου
- Οι επενδύσεις, αποτέλεσμα της μείωσης των φορολογικών συντελεστών και της ακολουθούμενης επενδυτικής πολιτικής
- Η εξωστρέφεια και η εξαγωγική πολιτική προς νέες αγορές για τα ελληνικά προϊόντα
- Οι προϋποθέσεις για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων στην Ελλάδα με βάση το νέο πρόγραμμα αποκρατικοποιήσεων και τη δημιουργία σταθερού μακροοικονομικού περιβάλλοντος.

- Ο ανταγωνισμός και η παραγωγικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, με αποτέλεσμα η διαφορά μεταξύ του μέσου σταθμικού επιτοκίου του συνόλου των νέων τραπεζικών δανείων και του αντίστοιχου επιτοκίου των νέων τραπεζικών καταθέσεων, να περιορισθεί.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση σε επίπεδο Συμβουλίου Υπουργών Οικονομικών, καθώς και στην πρόσφατη Σύνοδο Κορυφής, καθόρισε τις κατευθύνσεις και το πλαίσιο για την αντιμετώπιση της χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Ειδικότερα στη χώρα μας, προωθήθηκαν μέτρα για την προστασία των δανειοληπτών, με την απαγόρευση πλειστηριασμών ακινήτων σε αξίες χαμηλότερες των αντικειμενικών, επέκταση της απαγόρευσης κατάσχεσης των μισθών και συντάξεων για χρέη προς τις τράπεζες και στα ποσά που κατατίθενται άμεσα σε τραπεζικούς λογαριασμούς, και την περαιτέρω προστασία των δανειοληπτών στις περιπτώσεις πλειστηριασμού της μοναδικής τους κατοικίας.

Τέλος, με το σχέδιο ενίσχυσης της ρευστότητας της οικονομίας με το ποσό των 28 δισ. ευρώ, στηρίζεται η χρηματοδότηση της ανάπτυξης, των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η αγορά των στεγαστικών δανείων και οι χορηγήσεις προς τις επιχειρήσεις ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και την αύξηση της απασχόλησης (Καραγέωργα 1997)

1.1.8 Προοπτικές 2009

Η διεθνής οικονομική κρίση, που όπως προβλέπεται από τους διεθνείς οργανισμούς, θα συνεχιστεί και το 2009 και αναμένεται να έχει σημαντικές επιπτώσεις στην πραγματική οικονομία και θα επηρεάσει και την ελληνική οικονομία. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προβλέπει επιβράδυνση του ρυθμού ανάπτυξης της ευρωζώνης και οι πλέον πρόσφατες αναθεωρημένες προβλέψεις του ΔΝΤ εκτιμούν μείωση του ΑΕΠ της ευρωζώνης κατά 0,5% και των αναπτυσσόμενων οικονομιών κατά 0,3%. Ο ρυθμός ανάπτυξης των αγορών εξωτερικού θα περιοριστεί στο 1,6% από 4,8% που εκτιμάτο στις εαρινές προβλέψεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Με βάση τα ανωτέρω ο ρυθμός ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας προβλέπεται να επιβραδυνθεί το 2009 στο 2,7%, δηλ. 0,3 εκατοστιαίες μονάδες λιγότερο από την πρόβλεψη του προσχεδίου του προϋπολογισμού. Ο ρυθμός αύξησης της ιδιωτικής κατανάλωσης θα επιβραδυνθεί στο 2,2% και της δημόσιας θα υποχωρήσει στο 1% από 2,7% το 2008. Οι συνολικές επενδύσεις προβλέπεται ότι θα εμφανίσουν

ανάκαμψη κατά 1,5% και οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών άνοδο κατά 3,9%. Ο όγκος των εισαγωγών αγαθών και υπηρεσιών θα αυξηθεί με χαμηλότερο ρυθμό, κατά 1,0%.

Η απασχόληση προβλέπεται να αυξηθεί κατά 0,8%, και το ποσοστό ανεργίας, σε εθνικολογιστική βάση, θα διατηρηθεί στο 7,5%.

Οι πραγματικές κατά κεφαλή αμοιβές, για το σύνολο της οικονομίας, προβλέπεται το 2009 να διαμορφωθούν στο 3,5%, με την αύξηση του κόστους εργασίας ανά μονάδα προϊόντος να περιορίζεται στο 4,7% από 5,4% το 2008.

Τέλος, ο πληθωρισμός το 2009 προβλέπεται να επιβραδυνθεί στο 3,0%, λόγω των σημαντικά χαμηλότερων προβλεπόμενων αυξήσεων στις διεθνείς τιμές πετρελαίου και τροφίμων, σε σχέση με το 2008.

Βασικά μεγέθη της ελληνικής οικονομίας

	2007	2008	2009
1. Ιδιωτική κατανάλωση	3,0	2,3	2,2
2. Δημόσια κατανάλωση	7,7	2,7	1,0
3. Επενδύσεις	4,9	0,1	1,5
4. Εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	3,1	4,3	3,9
5. Εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών	6,7	-	1,0
		0,4	
6. ΑΕΠ	4,0	3,2	2,7
7. Πληθωρισμός (ΓΔΤΚ)	2,9	4,3	3,0
8. Πραγματικός μέσος μισθός	5,8	3,1	3,5
9. Ποσοστό ανεργίας (εθνικολογιστική βάση)*	8,0	7,5	7,5

* Τα στοιχεία σε εθνικολογιστική βάση λαμβάνουν υπόψη την έρευνα εργατικού δυναμικού της ΕΣΥΕ, αλλά δεν ταυτίζονται με αυτήν.

Πηγή : Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

2° ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Εισαγωγή

Τα αφορολόγητα ποσά το τελευταίο διάστημα στην Ελλάδα έχουν αποτελέσει το επίκεντρο της προσοχής των συζητήσεων από οικονομικούς παράγοντες, το κράτος αλλά και από απλούς πολίτες ενόψει των νέων φορολογικών διαμορφώσεων αλλά και της οικονομικής κρίσης.

Στην παρούσα εργασία γίνεται προσπάθεια καταγραφής και αξιολόγησης των προβλημάτων που είναι συνυφασμένα με τη λειτουργία του συστήματος των αφορολόγητων ποσών κυρίως σε θεωρητικό επίπεδο. Επειδή η φορολογική δαπάνη ως έννοια δεν είναι ευρέως διαδεδομένη και η αποτίμηση των επιπτώσεων των φορολογικών προνομίων στην συμπεριφορά των ιδιωτών και των δημοσίων φορέων δεν έχει προχωρήσει σε βάθος θα επιδιώξουμε μια γενική ανάλυση πάνω στο θέμα αυτό.

Στα παρακάτω κεφάλαια δίνουμε τον ορισμό και αναλύουμε το περιεχόμενο των αφορολόγητων ποσών που όπως θα δούμε αποτελεί μια μορφή φορολογικής δαπάνης, κάνουμε μια ιστορική αναδρομή στα αφορολόγητα ποσά από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα, διακρίνουμε τα αφορολόγητα ποσά σε άμεσα και έμμεσα καθώς επίσης εξετάζουμε και τα κριτήρια των φοροαπαλλαγών.

Στη συνέχεια αναφέρουμε με κάθε δυνατή λεπτομέρεια τις διάφορες μορφές αφορολόγητων ποσών που ισχύουν σήμερα και εμπεριέχονται στα πλαίσια του φορολογικού εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων. Κατόπιν γίνεται μια προσπάθεια εκτίμησης του κόστους των αφορολόγητων ποσών από πλευράς απώλειας φορολογικών εσόδων και εξετάζονται τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα σε σχέση με τις άμεσες δαπάνες μεταβιβαστικού χαρακτήρα.

Αν σε κάποιες περιπτώσεις οι άμεσες δημόσιες δαπάνες μεταβιβαστικού χαρακτήρα υπερέχουν των αφορολόγητων ποσών θα πρέπει να επιλεγούν ως μέσο άσκησης δημοσιονομικής πολιτικής στην οποία εντάσσεται και ως στόχος της δικαιότερης διανομής του εισοδήματος.

Τέλος στην παρούσα εργασία θα παρατεθούν συμπεράσματα που συνεπάγονται από την όλη ανάλυση της λειτουργίας του συστήματος κοινωνικών και οικονομικών παροχών και κινήτρων μέσω του κρατικού προϋπολογισμού.

2.1 Γενικά στοιχεία για τα αφορολόγητα ποσά

Τα αφορολόγητα ποσά είναι μια μορφή δημόσιας δαπάνης αλλά κυρίως είναι ένα μέσο προώθησης των κοινωνικών και οικονομικών στόχων του κράτους. Πιο συγκεκριμένα αφορολόγητα ποσά είναι τα ποσά αυτά που απαλλάσσονται του φόρου, αποκλίνουν από την δομή του κανονιστικού φορολογικού συστήματος που καθιερώνουν προνομιακό φορολογικό καθεστώς, υπέρ ορισμένων μορφών οικονομικής δραστηριότητας ή φορολογικών ομάδων.

Οι αποκλίσεις αυτές θεσπίζονται συνήθως για την εξυπηρέτηση στόχων όπως δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών, η ενίσχυση της αναπτυξιακής διαδικασίας και η άσκηση της κοινωνικής πολιτικής.

Τα αφορολόγητα ποσά κρίνονται με βάση τρία κριτήρια:

-Τη συμβολή της κάθε κατηγορίας δαπάνης στην αναδιανομή του εισοδήματος υπέρ των ασθενέστερων εισοδηματικών ομάδων.

-Η συνεισφορά της κάθε δαπάνης στην πραγματοποίηση της άριστης κατανομής των παραγωγικών μέσων. Για να κριθεί η αποτελεσματικότητα των φορολογικών και άμεσων δαπανών επιδιώκεται να δοθεί απάντηση σε τέσσερα βασικά ερωτήματα: Σε ποια έκταση τα οφέλη τους διοχετεύονται στις ομάδες του πληθυσμού που θέλει να ευνοήσει ο φορολογικός νομοθέτης; Πόσο χρόνο χρειάζονται τα οφέλη για να γίνουν πραγματικά; Ποια επίδραση ασκούν οι δύο παραπάνω κατηγορίες δαπάνης στο κίνητρο για εργασία;

-Το διοικητικό και διαχειριστικό κόστος που συνεπάγεται η κάθε δαπάνη.

Με βάση τα παραπάνω κριτήρια οι φορολογικές δαπάνες φαίνεται να έχουν περισσότερα μειονεκτήματα από πλεονεκτήματα. Επειδή όμως η διατήρησή τους υπαγορεύεται από διάφορες σκοπιμότητες, όχι αποκλειστικά οικονομικές, θα ήταν σκόπιμο να αποβάλλεται ο «αφανής» χαρακτήρας τους ο οποίος δεν επιτρέπει στην κοινή γνώμη να γνωρίζει το είδος των ευνοϊκών ρυθμίσεων, το κόστος που συνεπάγεται, τους στόχους που εκπληρώνουν, την προκύπτουσα κατανομή των ωφελειών, κλπ. Αυτό θα επιτευχθεί με τη σύνταξη προϋπολογισμού φορολογικών δαπανών, που θα ψηφίζεται με τη διαδικασία που ακολουθείται και για τον τελευταίο.

2.1.1 Αφορολόγητα ποσά στο πέρασμα των αιώνων έως και σήμερα

Τα αφορολόγητα ποσά υπάρχουν από τον καιρό που δημιουργήθηκαν και οι φόροι. Στην αρχαία Ελλάδα οι Έλληνες πολίτες ήταν πάντοτε απαλλαγμένοι από τις φορολογικές υποχρεώσεις αφού φόρους κατέβαλλαν μόνον οι αλλοδαποί και οι μη

ελεύθεροι. Η ασυδοσία των πολιτών από τους άμεσους φόρους κατά τους κλασσικούς χρόνους ήταν γενική. Πλήρωναν δε φόρους μόνον οι δούλοι της Κρήτης, οι είλωτες και ίσως και οι περίοικοι της Σπάρτης. Από αυτό φαίνεται ότι η καθολικότητα της φορολογίας θεωρείται τότε άδικη και μόνο σε έκτακτες περιπτώσεις φορολογούνταν και οι πολίτες υπό διάφορες μορφές.

Με την πάροδο των χρόνων στο μεγαλύτερο μέρος της αρχαίας Ελλάδας οι ευπορότερες τάξεις είχαν το βάρος της φορολόγησης έτσι ώστε να συνδυαστεί το δικαίωμα αυτό της φορολόγησης με το δικαίωμα της συμμετοχής στην εξουσία και στα κοινά της πόλης.

Στη Ρώμη κατά τα χρόνια της Δημοκρατίας επιβάλλονταν φόρος μόνο επί των κατακτηθέντων επαρχιών και επί των γαιών αυτών, οι οποίες είχαν περιέλθει στους Ρωμαίους πολίτες ενώ οι Μητροπόλεις μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατέβαλλαν το *tributum civium* και άλλους μικρότερης σημασίας φόρους.

Κατά την Βυζαντινή περίοδο το σύστημα των άμεσων και έμμεσων φόρων ήταν τελείως οργανωμένο και αυτοί ήταν τόσο άφθονοι ώστε φορολογούνταν ακόμα τα δημόσια κτήματα.

Κατά τους πρώτους αιώνες των μουσουλμανικών κρατών φόρους προσωπικούς και πραγματικούς, υπό την κύρια σημασία, κατέβαλλαν μόνο οι άπιστοι κάτοικοι των κατακτημένων χωρών, οι οποίοι όμως μπορούσαν να απαλλαγούν από όλους τους φόρους εκτός από του εγγείου φόρου, εάν ασπάζονταν την μουσουλμανική θρησκεία. Για αυτό γη η οποία ανήκε στους άπιστους, η γνωστή ήδη ως γη μη καθαρής κυριότητας, φορολογούνταν οποιοσδήποτε και αν ήταν ο μεταγενέστερος ιδιοκτήτης αυτής. Οι μουσουλμάνοι απαιτούσαν μόνο φόρους καθαρά κοινωνικής μορφής, οι οποίοι επιβάλλονταν από το Κοράνιο και προορίζονταν για περίθαλψη των φτωχών.

Περίπλοκη είναι η μορφή του φόρου κατά τον Μεσαίωνα λόγω των ποικίλων φορολογικών προνομίων και απαλλαγών στην κεντρική Ευρώπη και ιδίως στις Γερμανικές χώρες, όπου δεν υπήρχε σταθερή βάση της φορολογικής υποχρέωσης. Για αυτό είναι αδύνατη η εξεύρεση της βάσης της οποίας παραχωρούνταν τότε η φορολογική ασυδοσία, κατά γενικό όμως κανόνα, απαλλαγμένοι από την φορολογία ήταν μόνο οι κληρικοί, οι ευγενείς και ο κλήρος και μόνο ο λαός φορολογούνταν γιατί κατά την επικρατούσα τότε συνήθεια ο λαός συμμετείχε στα δημόσια βάρη δια των αγαθών, οι ευγενείς δια του αιτήματος και ο κλήρος δια των προσευχών.

Η εμφάνιση κατά τους νεώτερους χρόνους της φορολογικής ασυδοσίας, είτε με μορφή βιομηχανικής προστασίας και γενικότερα δασμολογικών απαλλαγών, είτε με

μορφή φορολογικής απαλλαγής και δημοσίων χρεογράφων, αποτελεί τρόπο συνέχια των φορολογικών προνομίων των κρατουσών τάξεων στις παλαιότερες εποχές. Όπως ορθά τονίζει ο καθηγητής B.Moll το μεγάλο κεφάλαιο πρέπει να θεωρείται ως πραγματικός διάδοχος των τάξεων αυτών και όχι οι κατ'επιφάνεια κυβερνώντες, οι οποίοι ασκούν την εξουσία μόνο λόγω της επικράτησης του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Η φορολογική απαλλαγή των βασιλέων από την οποία πηγάζει η απαλλαγή των Προέδρων των δημοκρατιών ανάγεται στις σχέσεις αυτών με τους υπηκόους τους, και κατά συνέπεια στην παροχή προστασίας εκ μέρους των δεύτερων. Η σχέση αυτή χρησιμεύει και ως αφετηρία της ιστορικής εξέλιξης του φόρου εισοδήματος, γιατί αποκτιούνται κάτω από την αιγίδα αυτών και έπρεπε να φαλκιδευτεί υπέρ αυτών μέσω της επιβολής φόρου.

Από τους παραπάνω αρχηγούς ξένων κρατών αυτοί που έμεναν στη χώρα, οι οποίοι απολάμβαναν τα ίδια δικαιώματα όπως και οι άρχοντες του τόπου, και η οποία απαλλαγή δια του όρου της αμοιβαιότητας επεκτάθηκε κατόπιν στους αντιπροσώπους ξένων κρατών και στους αλλοδαπούς.

Η επιβολή της αρχής της καθολικότητας των φόρων άρχισε πρώτον με τη φορολογία των ιδιοκτητών των ακινήτων και κατόπιν με τη φορολογία όλων των κατοίκων της χώρας. Η πλήρης όμως εφαρμογή της αρχής της καθολικής φορολογίας είναι αποτέλεσμα μακρόχρονης εξέλιξης. Πριν την επιβολή καθολικής φορολογίας η οποία πραγματοποιήθηκε με την Γαλλική Επανάσταση, σε όλες σχεδόν τις χώρες ήταν φορολογικά ασύδοτοι, ακριβώς αυτοί που ανήκαν στις πλέον ευημερούσες τάξεις και συνεπώς αυτοί που είχαν μεγαλύτερη φορολογική αντοχή.

Αυτό αποτελεί σπουδαία συμβολή στην ιστορία του προβλήματος της κατανομής των φόρων επί των φορολογικών προσώπων. Γι' αυτό δεν μπορεί να αμφισβητηθεί ο δημοσιονομικός νόμος, ότι «η κυβερνούσα τάξη θέτει τη σφραγίδα της επί του φορολογικού συστήματος». Ο δημοσιονομικός νόμος αυτός πήγασε μεν από τη σοσιαλιστική κριτική των φόρων, διατυπώθηκε και διακηρύχθηκε όμως πάρα πολύ από τον F.Lassalle. Λόγω αυτής της καταγωγής των φορολογικών απαλλαγών ανέκαθεν η κοινωνική δημοκρατία τις αποδοκίμασε. Η επικράτηση της αρχής του πανδήμου του φόρου ή της καθολικής φορολογίας έχει μεγάλη πολιτική και κοινωνική σημασία, γιατί μόνο με αυτή την βάση καθίσταται δυνατή η εξίσωση όλων των κοινωνικών τάξεων ενώπιον των δημόσιων βαρών, η οποία μόνο με την εφαρμογή του δόγματος αυτού πραγματοποιείται εντονότερα.

Η θεμελίωση του σύγχρονου κράτους επί τη βάση της ισότητας των δικαιωμάτων, ως και η επικράτηση της ιδέας του κράτους του δικαίου, συντέλεσαν στην επιβολή και την καταχώρηση του δόγματος της καθολικότητας ή του πάνδημου των φόρων.

Η καθολικότητα των φόρων δεν σημαίνει, ότι κάθε πολίτης πρέπει να πληρώσει ορισμένο φόρο αλλά ότι κάθε πολίτης οφείλει να καταβάλλει το φόρο ο οποίος ανταποκρίνεται προς την οικονομική του αντοχή. Η αρχή της καθολικότητας καλώς ευνοούμενη, σημαίνει, ότι δεν πρέπει να απαλλάσσεται κανείς από την φορολογία, εφόσον μπορεί να καταβάλλει φόρο, χωρίς βεβαίως να πλήττεται βαρύτερα από άλλους όμοιους του φορολογούμενους. Δεν πρέπει όμως να της αποδοθεί η εύνοια, ότι ο καθένας πρέπει να υπόκειται σε φορολογία ανεξαρτήτως της οικονομικής του αντοχής, γιατί αυτό θα ήταν ασυμβίβαστο με την αρχή της ισότητας. Η φορολογία αποκτά την ιδιότητα της άνισης, όταν φορολογούνται οικονομικές μονάδες, των οποίων η φορολογική αντοχή είναι ασθενής και στις οποίες και η ελάχιστη φορολογική επιβάρυνση θα προκαλούσε οικονομικές ζημίες, όπως εκείνες οι οποίες θα προέκυπταν στις οικονομικές μονάδες με μεγαλύτερες φορολογικές αντοχές εάν αυτές καλύπτονταν από βαρύτερους φόρους.

Η έννοια της καθολικότητας δεν προσδίδει σε αυτήν ανεξαρτησία αλλά αποτελεί αντανάκλαση της αρχής της ισότητας. Στερείται της ιδιότητας του ίσου ή ομοιόμορφου, το φορολογικό σύστημα κατά το οποίο δεν επιβάλλονταν οι φόροι ανάλογα με την οικονομική αντοχή των φορολογούμενων και όχι το φορολογικό σύστημα, κατά το οποίο δεν επιβάλλεται στους φορολογούμενους ίσο φορολογικό μέτρο. Με την παραχώρηση του αφορολόγητου παραβιάζεται κατ' αρχήν η αρχή της ισότητας του φόρου ή και γενικότερα η φορολογική δικαιοσύνη. Η δυσαρέσκεια του ακριβούς προσδιορισμού της προσβαλλόμενης αρχής εμφανίζεται ιδίως στις φορολογικές απαλλαγές, οι οποίες στηρίζονταν στην αντικειμενική δικαιολογία, όπως λ χ την φορολογική επιείκεια την εκδηλωμένη για τις επαρχίες του κράτους όπου επικρατεί εξαιρετική οικονομική δυσπραγία ή οι οποίες επλήγησαν από θεομηνίες και για τους τίτλους των δημοσίων δανείων. Γι' αυτό ο καθορισμός της εκάστοτε παραβιαζόμενης αρχής πρέπει να λαμβάνει χώρα ανάλογα με την ειδική περίπτωση.

Το αφορολόγητο του ελαχίστου συντηρήσεως αποτελεί μόνο φαινομενική παρέκκλιση από την αρχή της καθολικότητας, γιατί από αυτό λείπει τελείως κάθε οικονομική ικανότητα και επομένως κάθε φορολογική αντοχή που μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο φορολογίας. Μάλιστα μπορεί να υποστηριχθεί ακόμα, ότι το

ελάχιστο συντηρήσεως αποτελεί το πρώτο γενικό αίτημα των θεμελιωδών οικονομικών και δημοσιονομικών αρχών και όχι μόνο της καθολικότητας των φόρων.

Επίσης αποτελεί φαινομενική εξαίρεση, από την αρχή της καθολικότητας της φορολογίας, η απαλλαγή του κράτους από την επιβολή αυτοφορολογίας. Δεν θα ήταν λογικό το κράτος να φορολογεί τον ίδιο του τον εαυτό ή άλλα ιδρύματα και ιδιωτικές οργανώσεις που εκτελούν κρατικές λειτουργίες, τα οποία μέσω της ιδιωτικής πρωτοβουλίας καλύπτουν έμμεσα ομαδικές ανάγκες οι οποίες δεν είναι δυνατόν να καλυφθούν μέσω των εσόδων του προϋπολογισμού. Εάν υποβάλλονταν αυτά σε φορολογία, θα είχαν δικαίωμα να διεκδικήσουν κρατική επιχορήγηση ή αλλιώς θα περιόριζαν την δράση τους για την εξυπηρέτηση του γενικού καλού.

Ο προσωπικός φόρος εισοδήματος ή φόρος εισοδήματος φυσικών προσώπων όπως ονομάζεται στην ελληνική νομοθεσία, εισήχθη στην Ελλάδα το 1955 με το Ν.Δ 3323. Κατά τη διάρκεια της εικοσαετίας που ακολούθησε, το σύστημα της φορολογίας εισοδήματος δεν υπέστη σημαντικές διαρθρωτικές αλλαγές. Οι λίγες φορολογικές μεταβολές που έγιναν περιορίζονταν στην αλλαγή των τιμών των ήδη νομοθετημένων φορολογικών παραμέτρων. Αντίθετα, στην τελευταία εικοσαετία, οι μεταβολές ήταν συχνές και πολλές φορές αφορούσαν αλλαγές στην ίδια τη δομή του συστήματος.

Έτσι το 1977 εισήχθησαν για πρώτη φορά οι πιστώσεις φόρου (Tax Credits) στο ελληνικό φορολογικό σύστημα, αρχίζοντας έτσι τη διαδικασία της πλήρους υποκατάστασης των προσωπικών απαλλαγών εισοδήματος οι οποίες μέχρι το 1983 έμειναν αμετάβλητες σε χρηματικούς όρους, για να καταργηθούν εντελώς το 1984. Μια σειρά άλλων δευτερευουσών απαλλαγών εισοδήματος εξακολούθησαν να ισχύουν όπως πριν, χωρίς παράλληλες μειώσεις φόρου. Ωστόσο, το 1984 έγινε πλήρης αντικατάσταση όλων των παραπάνω εισοδηματικών απαλλαγών από πιστώσεις φόρου και το φορολογικό αυτό καθεστώς παρέμεινε σε ισχύ μέχρι το και το 1987. Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '80 σημειώθηκε μια συνεχής διεύρυνση των φορολογικών προνομίων σε νέες κατηγορίες φορολογούμενων με συνέπεια τη παραπέρα συρρίκνωση της φορολογικής βάσης.

Το 1985 καταργήθηκε επίσης η επιβολή φόρου στα καθαρά κέρδη των ομορρυθμών, ετερόρρυθμων, και περιορισμένης ευθύνης εταιρειών και κοινοπραξιών που ίσχυε μέχρι τότε. Παράλληλα, οι φορολογικές εξαιρέσεις και διακρίσεις που προϋπήρχαν είτε με τη μορφή προνομιακών συντελεστών καθαρού εισοδήματος

έμειναν ουσιαστικά ανέπαφες (όπως πχ συμβαίνει με τους βουλευτές, μηχανικούς, αρχιτέκτονες, δημοσιογράφους κ α)

Από το 1988 η μεθοδολογία προσδιορισμού της φορολογικής υποχρέωσης άλλαξε ριζικά και αυτή η μεθοδολογία ίσχυσε μέχρι το 1922 (Ν. 1828/1989 και Π Δ 129/1989). Πιο συγκεκριμένα, καταργήθηκαν οι μειώσεις εισοδήματος και φόρου που ίσχυαν σε προηγούμενες διαρθρώσεις και τη θέση τους πήραν τα λεγόμενα «αφορολόγητα ποσά», όπως τα ονομάζει ο νομοθέτης.

Με αυτό τον τρόπο υπολογισμού του φόρου, εφαρμόζονταν απευθείας στη φορολογική κλίμακα τόσο το συνολικό καθαρό εισόδημα του φορολογουμένου όσο και το σύνολο των αφορολόγητων ποσών που δικαιούταν και με αυτό τον τρόπο έβγαιναν οι δύο αντίστοιχα αναλογούντες φόροι. Στη συνέχεια, από τον πρώτο τον τρόπο έβγαιναν οι δύο αντίστοιχα αναλογούντες φόροι. Στη συνέχεια, από τον πρώτο αναλογούντα φόρο αφαιρούνταν ο δεύτερος και έτσι προκύπτει η διαφορά η οποία και αποτελούσε τον οφειλόμενο φόρο που έπρεπε να πληρώσει ο φορολογούμενος. Με τον τρόπο αυτό όμως ο όρος «φορολογούμενα ποσά» δεν ήταν δόκιμος διότι τα ποσά αυτά στην πραγματικότητα φορολογούνταν, απλά φορολογούνταν με ευνοϊκότερο τρόπο. Είναι σαφές ότι με το σύστημα αυτό τα αφορολόγητα ποσά φορολογούνται με ένα φορολογικό συντελεστή που είναι περίπου ίσος με τη διαφορά μεταξύ του ανώτερου και του κατώτερου συντελεστή που αντιμετώπιζε ο φορολογούμενος.

Η φορολογική αναμόρφωση του 1989 εισήγαγε για πρώτη φορά στην Ελλάδα την πλήρη και αυτόματη τιμαριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας και όλων των αφορολόγητων ποσών, με και χωρίς δικαιολογητικά. Το ριζοσπαστικό αυτό μέτρο το οποίο καταργήθηκε με την φορολογική αναμόρφωση του Ν.1914/1990, ήταν πρωταρχικής σημασίας γιατί αποτέλεσε την μοναδική προφύλαξη των ειλικρινών φορολογούμενων και κυρίως των εισοδημάτων από εξαρτημένη εργασία τα οποία αντιμετώπιζαν συνεχώς σημαντικές αυξήσεις της φορολογικής τους επιβάρυνσης κυρίως λόγω του υψηλού πληθωρισμού.

Οι κυριότερες μεταβολές που εισήχθησαν με την φορολογική αναδιάρθρωση του 1990 είναι οι εξής:

- § Καταργείται η αυτόματη τιμαριθμοποίηση της φορολογικής κλίμακας των αφορολόγητων ποσών

- § Τα αφορολόγητα ποσά χωρίς αποδείξεις αυξάνονται κατά 20%, έναντι πληθωρισμού 23% το 1990
- § Τα ανώτατα όρια αφορολογήτων με δικαιολογητικά παραμένουσ αμετάβλητα σε ονομαστικούς όρους
- § Θεσπίζεται η υποχρεωτική αναγραφή του ονοματεπώνυμου του αγοραστή – φορολογουμένου πάνω στις αποδείξεις για ποσά άνω των 10.000 δρχ.

Αργότερα, το 1993, ίσχυσε ξανά η φορολογική διάρθρωση που ίσχυε και το 1988, πριν δηλαδή την περίοδο των ετών που είχε τεθεί σε εφαρμογή το «δυναδικό» φορολογικό σύστημα. Το γενικό εννοιολογικό πλαίσιο της διάρθρωσης αυτής έχει ως εξής: Ξεκινά από τις διάφορες πηγές εισοδημάτων το άθροισμα των οποίων αποτελεί το συνολικό εισόδημα. Κατόπιν, ένα μέρος του εισοδήματος διαφεύγει το φόρο ενώ όλο το υπόλοιπο αποτελεί το δηλωθέν εισόδημα που τελικά υπόκειται σε φόρο. Μετά την αφαίρεση των απαλλαγών βγαίνει το φορολογητέο εισόδημα στο οποίο εφαρμόζεται η φορολογική κλίμακα για να υπολογιστεί το ποσό του φόρου.

Σε περίπτωση ύπαρξης πιστώσεων φόρου, αφαιρούνται και αυτές και τελικά έχουμε υπολογίσει τον φόρο που πρέπει να πληρώσει ο φορολογούμενος. Αυτό το φορολογικό σύστημα είναι γνωστό ως «απλό» και ισχύει έως και σήμερα με μοναδικές διαφορές τις απαλλαγές ή μειώσεις που μπορεί να ισχύουν ανάλογα με την κοινωνική και οικονομική κατάσταση που επικρατεί (Σάντη 1932).

2.2 Κριτήρια των φοροαπαλλαγών

Το κράτος μέσω του φορολογικού συστήματος και κυρίως μέσω του καθορισμού φοροαπαλλαγών σε συγκεκριμένες ομάδες πληθυσμού ή δραστηριοτήτων επιθυμεί να πετύχει μια σειρά από στόχους σε κοινωνικό, οικονομικό και ταμειευτικό επίπεδο αλλά και αυτόν της καταστολής της φοροδιαφυγής. Το έργο αυτό του κράτους αντιμετωπίζει συνεχώς δυσκολίες γιατί κάθε ενέργεια σχετικά με την παραχώρηση ή μη παραχώρηση φορολογικών απαλλαγών σε μία συγκεκριμένη ομάδα πληθυσμού ή δραστηριοτήτων έχει και ανάλογες επιπτώσεις στην οικονομική τους συμπεριφορά και το κράτος πρέπει να είναι σε θέση να προβλέψει τη συμπεριφορά αυτή ώστε τα αποτελέσματα να μην είναι αντίθετα αυτών που είχε αρχικά προβλέψει και επιδιώξει να επιτύχει.

Πολλές φορές το κράτος προσπαθεί να επιτύχει δημοσιονομικούς στόχους που από τη φύση τους αλληλοσυγκρούονται δηλαδή η επιδίωξη πραγματοποίησης του ενός περιορίζει ή ακόμα και αναιρεί την δυνατότητα πραγματοποίησης των άλλων. Αντιπροσωπευτικό παράδειγμα αλληλοσυγκρουόμενων δημοσιονομικών στόχων είναι η άσκηση κοινωνικής πολιτικής μέσω της αναδιανομής του εισοδήματος υπέρ των φτωχότερων ομάδων του πληθυσμού και η προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης μέσω της ενίσχυσης των ροπών προς αποταμίευση και επένδυση. Η πραγματοποίηση αναδιανομής εισοδήματος προϋποθέτει τη μεταβίβαση της αγοραστικής δύναμης από τις υψηλές στις χαμηλές εισοδηματικές ομάδες. Όμως τα χαμηλά εισοδηματικά κλιμάκια έχουν αυξημένη ροπή προς κατανάλωση και όχι προς αποταμίευση και έτσι δεν ευνοείται η συσσώρευση κεφαλαίου.

Οι αντιφάσεις και τα διλήμματα της δημοσιονομικής πολιτικής δεν εξαντλούνται μόνο στο θέμα της επιλογής των κατάλληλων στόχων προς επίτευξη. Ακόμα και με αποσαφηνισμένους στόχους, η κυβέρνηση θα πρέπει να αποφασίσει για το ποια μέσα θα χρησιμοποιήσει για να προωθήσει τα μέτρα που θέλει. Συμπερασματικά μπορούμε να πούμε ότι προκειμένου το κράτος να προβεί σε απαλλαγές υπάρχουν 4 κίνητρα που θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα οποία και θα αναπτύξουμε εκτενέστερα στις επόμενες παραγράφους.

2.2.1 Κοινωνικά κίνητρα

Το κράτος, ως κράτος δικαίου, πρέπει να δείχνει κοινωνική ευαισθησία. Το κοινωνικό του πρόσωπο αντανακλάται με διάφορους τρόπους όπως δωρεάν δημόσια παιδεία, δημόσια υγεία κλπ, αλλά και μέσω του φορολογικού του συστήματος με τη μορφή αφορολόγητων ποσών και φοροαπαλλαγών.

Κατά κύριο λόγο η κοινωνική πολιτική του κράτους αποβλέπει στην αναδιανομή του εισοδήματος υπέρ των ασθενέστερα εισοδηματικά ομάδων. Η φορολογική νομοθεσία όπως εφαρμόζεται σήμερα στην Ελλάδα είναι διάσπαρτη από ευνοϊκές ρυθμίσεις για κατηγορίες αναξιοπαθούντων ατόμων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα: οι συντάξεις και οι δαπάνες περίθαλψης των αναπήρων και θυμάτων πολέμου ή ειρηνικής περιόδου απαλλάσσονται από το φόρο όπως επίσης και τα βοηθήματα προς τους συνταξιούχους από τα ταμεία Αρωγής και Αλληλοβοήθειας.

Έτσι βλέπουμε ότι ο κάθε φορολογούμενος πολίτης πρέπει να φορολογείται τόσο ώστε να διατηρεί ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης και τόσο ώστε να μπορεί να αναπτυχθεί οικονομικά και να προοδεύσει. Πρέπει να φορολογούνται περισσότερο οι

φορολογούμενοι που ανήκουν στις υψηλότερες εισοδηματικές τάξεις και έχουν υψηλότερη φοροδοτική ικανότητα και λιγότερο τους φορολογουμένους που ανήκουν στις τάξεις με χαμηλά εισοδήματα και επομένως έχουν ασθενέστερη φοροδοτική ικανότητα. Αυτό επιτυγχάνεται με τους άμεσους φόρους.

2.2.2 Οικονομικά κίνητρα

Το κράτος παρεμβαίνει στον καθορισμό αφορολόγητων ποσών καθοδηγούμενο και από οικονομικά κίνητρα. Έτσι η ευνοϊκή μεταχείριση που επιφυλάσσει ο φορολογικός νομοθέτης σε ορισμένες κατηγορίες της ιδιωτικής επιχειρηματικής δραστηριότητας έχει να κάνει αρχικά με τις ανώνυμες εταιρίες και περιλαμβάνεται στις διατάξεις του φόρου νομικών προσώπων. Η μεταχείριση όμως αυτή συχνά επεκτείνεται στις προσωπικές εταιρίες και τα μεμονωμένα πρόσωπα που ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και εφόσον αυτό το επιτρέπουν οι συνθήκες.

Τέτοιες φορολογικές ελαφρύνσεις είναι τα κίνητρα επενδύσεων του ν.1262/82, τα κίνητρα του 1892/90 για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες παρόμοιου τύπου διατάξεις. Τα τελευταία χρόνια, η τόνωση της ιδιωτικής επενδυτικής δραστηριότητα επιδιώχθηκε κυρίως με τις επιχορηγήσεις. Τα ελάχιστα και αμφισβητούμενα όμως αποτελέσματα όπως επίσης και οι καταχρήσεις του θεσμού μετατόπισαν βαθμιαία την έμφαση στα φορολογικά κίνητρα. Οι ισχύουσες διατάξεις έχουν κάνει πιο αυστηρές τις προϋποθέσεις και τη διαδικασία για τη χορήγησή τους, ενώ παράλληλα έχουν καταστήσει περισσότερο ελκυστική την επιλογή των αφορολόγητων εκπτώσεων. Μέσα από τις ρυθμίσεις για επιχορηγήσεις και φορολογικά κίνητρα γίνεται εμφανής η προσπάθεια του δημοσίου να συγκεράσει δύο αντιτιθέμενες απόψεις.

Πρώτα την άποψη των επιχειρηματιών ότι οι επιχορηγήσεις είναι πιο αποτελεσματικές και δεύτερον την άποψη του κράτους ότι τα φορολογικά κίνητρα είναι προτιμότερα για λόγους αποφυγής εκμετάλλευσης του θεσμού. Η μια πλευρά, αυτή των επιχειρηματιών, υποστηρίζει ότι εφόσον τα κεφάλαια που απαιτούνται για την διενέργεια μιας σοβαρής επένδυσης είναι σημαντικά και ο επιχειρηματίας μεμονωμένα είτε δεν μπορεί να τα συγκεντρώσει είτε διστάζει να τα διακινδυνεύσει δεδομένων των αδυναμιών της ελληνικής αγοράς(ανεπαρκής υποδομή, χαμηλός βαθμός εξειδίκευσης, περιορισμένη εσωτερική αγορά, κ.α.) Η πλευρά του κράτους υποστηρίζει ότι τα φορολογικά κίνητρα είναι προτιμότερα των επιχορηγήσεων αφού

ανταμείβουν μόνο τις επιτυχημένες μονάδες και αποκλείουν το ενδεχόμενο της εκμετάλλευσης από ασυνεπείς ή ακατάλληλους επενδυτές και τα δύο όμως αυτά μέσα ενίσχυσης της ιδιωτικής επενδυτικής δραστηριότητας αποτελούν μεθόδους νόθευσης του ανταγωνισμού και επηρεασμού της κατανομής των παραγωγικών μέσων της μιας ή της άλλης μορφής δραστηριότητας, ανεξάρτητα από τη χρησιμότητα που έχουν ως αναπτυξιακά εργαλεία.

Για το λόγο αυτό η κατάργηση ή διατήρηση των επιχορηγήσεων ή των φορολογικών εκπτώσεων που στο μέλλον θα εφαρμοστούν θα πρέπει να εκτιμηθεί σε συνάρτηση με την πρακτική που ακολουθούν οι υπόλοιπες χώρες της Ε.Ο.Κ. και τις γενικότερες τάσεις της κοινοτικής φορολογικής νομοθεσίας πάνω στο πολύπλοκο θέμα των αναπτυξιακών κινήτρων (Τότσης 1992)

2.2.3 Ταμειυτικά κριτήρια

Το κράτος κάθε τέλος του χρόνου αντιμετωπίζει ένα πολύ δύσκολο πρόβλημα πως θα βρει τα έσοδα που χρειάζεται προκειμένου να καλύψει τις συνεχώς αυξανόμενες δαπάνες του κρατικού προϋπολογισμού που πρέπει να πραγματοποιήσει προκειμένου να εξασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών και διοικητικών οργάνων της χώρας, να βρει χρήματα για την επιτέλεση των στόχων που καθορίζουν τα διάφορα υπουργεία (άμυνας, παιδεία, υγείας, οικονομικών, δημόσιας διοίκησης κτλ) καθώς επίσης και τα χρήματα για να τιθασεύσει το συνεχώς αυξανόμενο δημόσιο χρέος. Όμως το κράτος παρ' όλες τις προσπάθειες που καταβάλλει δεν έχει καταφέρει να φέρει σε μια ισορροπία τα έσοδα με τις δαπάνες του οι οποίες συνεχώς αυξάνονται και το αποτέλεσμα είναι ο κρατικός προϋπολογισμός να είναι ελλειμματικός για πάρα πολλά χρόνια.

Για το κράτος οι φοροαπαλλαγές είναι μια μορφή δημόσιας δαπάνης και το εάν θα αυξηθούν ή θα περιορισθούν εξαρτάται από το κατά πόσο το κράτος είναι σε θέση, έχει το περιθώριο να μην εισπράξει κάποια έσοδα από φόρους που θα μπορούσε να εισπράξει επιβάλλοντας φόρο σε ορισμένες κατηγορίες ανθρώπων ή δραστηριότητες που για κάποιους λόγους, κοινωνικούς ή οικονομικούς δεν φορολογούνται.

Επειδή όπως αναφέραμε και παραπάνω ο κρατικός προϋπολογισμός είναι συνεχώς ελλειμματικός τις τελευταίες δεκαετίες το κράτος πρέπει να αυξήσει τα έσοδα του μέσω κυρίως των φόρων που αποτελούν και την σημαντικότερη πηγή εσόδων του και να περιορίσει τις δαπάνες του όσο μπορεί. Έτσι την περίοδο αυτή τα ελλείμματα αποτελούν για το κράτος ένα αντικίνητρο για φοροαπαλλαγές και

παρατηρείται μια προσπάθεια του κράτους για μείωση του αριθμού των φοροαπαλλαγών, αλλά και μείωση του εισοδήματος ως ποσότητας που πλέον δεν απαλλάσσεται του φόρου μέσω των φοροαπαλλαγών.

Το κράτος όμως κατά περιόδους χρησιμοποιεί τα αφορολόγητα ποσά ως μέσο για την επίτευξη ταμειευτικών σκοπών δηλαδή για την συγκέντρωση χρημάτων στα ταμεία του κράτους. Στο σκοπό αυτό συνέβαλε το αφορολόγητο των καταθέσεων και των ομολόγων του δημοσίου που είχαν ως σκοπό την ενθάρρυνση των πολιτών για αποταμίευση και τον περιορισμό της κατανάλωσης και ειδικά τα ομόλογα αποτελούσαν ένα εσωτερικό δανεισμό για το κράτος που τόσο των έχει ανάγκη, για τον περιορισμό της του εξωτερικού δανεισμού την ενίσχυση των εσόδων του κράτους, την χρηματοδότηση των δημοσίων επενδύσεων και των δημοσίων ελλειμμάτων κτλ (Αγαπητού 1986)

2.3 Αναπτυξιακοί νόμοι

Τα αναπτυξιακά κίνητρα αποτελούν μέρος της γενικότερης πολιτικής της οικονομικής ανάπτυξης. Η πολιτική της οικονομικής ανάπτυξης προωθείται από το κράτος με την παροχή κινήτρων στους φορείς που παίρνουν ορισμένες αναπτυξιακές πρωτοβουλίες με την άρση των αντικινήτρων που ενδέχεται να υπάρχουν και τα οποία εμποδίζουν επιχειρηματικές πρωτοβουλίες, με τη δημιουργία της κατάλληλης οικονομικής και τεχνικής υποδομής, με τη λήψη διάφορων θεσμικών και οργανωτικών μέτρων και με τη δημιουργία επενδυτικού κλίματος. Τα αναπτυξιακά κίνητρα μπορεί να είναι γενικά ή ειδικευμένα. Επίσης μπορεί να χαρακτηρίζονται από ουδετερότητα ή να κάνουν διάκριση και να ωθούν τους φορείς προς συγκεκριμένη κατεύθυνση.

Κατά τα τελευταία χρόνια, μετά την αποκατάσταση της πολιτικής νομιμότητας στη χώρα μας, η αναπτυξιακή νομοθεσία εκσυγχρονίστηκε σταδιακά με βασικούς σταθμούς τη θέσπιση του Ν. 849/78 και του Ν.1116/81, που ήταν πρόδρομος του Ν.1262/82. Αλλά η πρόοδος που επιτελέστηκε στον τομέα αυτόν γίνεται περισσότερο αντιληπτή αν συγκριθούν τα αναπτυξιακά κίνητρα που ισχύουν σήμερα με αυτά που ίσχυαν στη δεκαετία του 1960. Τα κίνητρα σήμερα είναι πιο συγκεκριμένα, πιο λεπτομερειακά, πιο αποτελεσματικά και πιο διαφανή.

2.3.1 N.1262/82

Η κυβέρνηση που αναδείχτηκε από τις βουλευτικές εκλογές της 18^{ης} Οκτωβρίου 1981 προχώρησε στη θέσπιση του νέου νόμου για τα αναπτυξιακά κίνητρα, το Ν.1262/82 « Για την παροχή κινήτρων ενίσχυσης της οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας και τροποποίηση συναφών διατάξεων » που δημοσιεύτηκε στις 16 Ιουνίου υπαγωγή νέων επενδύσεων στον αναπτυξιακό νόμο που προϋπήρχε και που είχε τεθεί σε ισχύ μόλις από 01.01.81. Παρακάτω αναπτύσσονται οι κύριες διατάξεις του Ν.1262/82.

Καταρχήν μπορεί να σημειωθεί ότι δύο είναι οι σημαντικότερες διαφορές μεταξύ του 1262/82 και του προηγούμενου του, 1116/81. Στο Ν.1262/82 προβλέφθηκε για μεγάλες επενδύσεις, πάνω από ένα συγκεκριμένο ύψος, συμμετοχή του κράτους στο εταιρικό κεφάλαιο των επιχειρήσεων που επιχορηγούνται. Στην εισηγητική έκθεση του Ν.1262/82 διατυπώνονται σχετικά : « Αυτό επιτυγχάνεται και με την πρωτοποριακή διάταξη της συμμετοχής του Δημοσίου στο εταιρικό κεφάλαιο μεγάλων επενδύσεων οι οποίες επιχορηγούνται.

Έτσι διευκολύνει και ο κοινωνικός έλεγχος των μέσων παραγωγής, ενισχύεται ο αντιμονοπωλιακός χαρακτήρας της νέας οικονομικής ανάπτυξης ».

Η δεύτερη βασική διαφορά είναι ότι με το νόμο 1262/82 διευρύνθηκε η έννοια της παραγωγικής επένδυσης και προστέθηκαν νέες δραστηριότητες στα αναπτυξιακά κίνητρα. Στην εισηγητική έκθεση αναφέρονται σχετικά : «Αλλά οι διαδικασίες της αποκέντρωσης παίρνουν και έναν ευρύτερο πολιτιστικό χαρακτήρα, καθώς διευρύνεται με το υποβαλλόμενο Σχέδιο Νόμου η έννοια της παραγωγικής επένδυσης για να περιβάλει και δραστηριότητες της πρωτογενούς παραγωγής ή και των υπηρεσιών που από τη φύση τους απαντούν στην ύπαιθρο Ελλάδα και επίσης να περιβάλει δραστηριότητες στις οποίες η ελληνική επαρχία λόγω τοπικών δραστηριοτήτων, τοπικών φορέων και τοπικών παραδοσιακών εγκαταστάσεων θα έχει στο νέο πλαίσιο πολύ πιο έντονη παρουσία ».

Ο Ν.1262/82 διαίρεσε τον ελληνικό χώρο σε τέσσερις περιοχές κινήτρων, ενώ ο 1116/81 σε τρεις. Τα νομοθετημένα που τροποποίησαν ή συμπλήρωσαν το Ν.1262/82 είναι τα εξής: Ο Ν.1360/83 για την « προώθηση των επενδύσεων, οργάνωση των Υπηρεσιών Κρατικών Προμηθειών και άλλες διατάξεις », ο Ν.1478/84 για « Τροποποιήσεις του Ν.1100/80 και ο Ν.1682/87 για « Μέσα και Όργανα αναπτυξιακής πολιτικής, προγραμματικές συμφωνίες και αναπτυξιακής συμβάσεις,

ένταξη επενδύσεων στα Μεσογειακά ολοκληρωμένα προγράμματα, τροποποίηση του Ν.1262/82 και άλλες διατάξεις ».

Πιο κάτω αναφέρονται οι κύριες διατάξεις του Ν.1262/82 και επισημαίνονται οι τροποποιήσεις και συμπληρώσεις που έγιναν κατά καιρούς με νομοθετήματα.

(Άρθρο 1) : « Έννοια παραγωγικής επένδυσης».

Η διάταξη αυτή είναι ιδιαίτερη αναλυτική στο Ν.1262/82 και εξειδικεύει τα είδη επένδυσης που αναγνωρίζονται από το νόμο, αντίθετα προς τον προηγούμενο νόμο που έκανε μια γενικότερη διατύπωση σχετικά με το τι θα θεωρείται παραγωγική επένδυση.

Ο Ν.1262/82 συμπεριέλαβε στην έννοια της παραγωγικής επένδυσης, επενδύσεις στον πρωτογενή τομέα και ορισμένες υπηρεσίες κοινωνικού και πολιτιστικού χαρακτήρα. Για πρώτη φορά περιλαμβάνονται στην έννοια της παραγωγικής επένδυσης ή ανέγερση νέων εργατικών κατοικιών για τη στέγαση του προσωπικού των επιχειρήσεων, καθώς και διάφορες επενδυτικές δαπάνες για τη δημιουργία εγκαταστάσεων αναψυχής και συνεστίασης του προσωπικού των επιχειρήσεων.

Επίσης για πρώτη φορά, εκτός από τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, προβλέφθηκε η ενίσχυση κατασκηνωτικών κέντρων (campings), που στο παρελθόν δεν περιλαμβάνονταν στο πρόγραμμα ενίσχυσης του ΕΟΤ, όπως και οι εγκαταστάσεις χειμερινού τουρισμού. Προηγουμένως, για τον χειμερινό τουρισμό προβλέπονταν μόνο ευνοϊκοί όροι χρηματοδότησης. Τέλος, στην έννοια της παραγωγικής επένδυσης και στους δύο νόμους (1262/82 και 1116/81) περιλαμβάνονται οι δαπάνες μεταφοράς για μετεγκατάσταση παραγωγικών μονάδων και οι δαπάνες διατήρησης και μετατροπής παραδοσιακών κτισμάτων.

(Άρθρο 2) : «Υπαγόμενες επιχειρήσεις».

Στις υπαγόμενες επιχειρήσεις αναφέρονται αυτές των τομέων και κλάδων που περιλαμβάνουν και στον προηγούμενο νόμο-μεταποιητικές, μεταλλευτικές, ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που παράγουν ενέργεια και επιχειρήσεις που τροφοδοτούν τα νησιά με καύσιμα. Αλλά εκτός από αυτές, ο Ν.1262/82 αναφέρει κι άλλες. Η κυριότερη διαφορά μεταξύ των δύο νόμων είναι ότι ο Ν.1262/82 αντίθετα με τον 1116/81, ενισχύει τις επιχειρήσεις του πρωτογενούς τομέα – γεωργικές, δασοπονικές, κτηνοτροφικές και αλιευτικές, εφόσον αυτές χρησιμοποιούν σύγχρονη τεχνολογία.

Νέες δραστηριότητες που υπήχθησαν στο καθεστώς ενισχύσεων με το Ν.1262/82 είναι και τα Κέντρα Τεχνικής Βοήθειας για τη βιομηχανία και βιοτεχνία που ιδρύονται από συνεταιρισμούς, επιμελητήρια, επαγγελματικές οργανώσεις, τον ΕΟΜΜΕΧ και το ΕΛΚΕΠΑ, καθώς και οι επενδύσεις για ανέγερση βιοτεχνικών κέντρων και κτιρίων στις ειδικές βιοτεχνικές και βιομηχανικές ζώνες και οι επενδύσεις για τη δημιουργία χώρων κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών, κεντρικών αγορών, σφαγείων και άλλων υπηρεσιών.

Δύο ακόμα δραστηριότητες προστέθηκαν στις υπαγόμενες επιχειρήσεις με τους Ν.1563/85 (άρθρο 34) και Ν.1682/87 (άρθρο 29), ως εξής:

α) επιχειρήσεις που ναυπηγούν τουριστικά επαγγέλματα πλοία σε ελληνικά ναυπηγεία, εφόσον τα πλοία ανήκουν 100% σε Έλληνες και

β) επιχειρήσεις υπηρεσιών εξαιρετικά προηγμένες τεχνολογικά.

Τέλος, ο Ν.1682/87 (άρθρο 2) προέβλεπε την ένταξη, με υπουργικές αποφάσεις παραγωγικών επενδύσεων στα Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα (ΜΟΠ), σύμφωνα με τον κανονισμό της ΕΟΚ 2288/85 και το Ν.1262/82.

(Άρθρο 9) : « Ειδικές Επενδύσεις ».

Οι ειδικές επενδύσεις που αναφέρονται στο Ν.1262/82, αλλά και στον προηγούμενο, αφορούν επενδύσεις σε δραστηριότητες που σε μεγάλο βαθμό δεν εντάσσονται στην προσπάθεια περιφερειακής ανάπτυξης της χώρας. Πρόκειται για επενδύσεις που σχετίζονται με την προστασία του περιβάλλοντος ή τον περιορισμό της ρύπανσης, με τη προώθηση της έρευνας και ανάπτυξης κτλ. Οι εθνικές ενισχύσεις τέτοιων επενδύσεων δίνονται συνήθως άσχετα από τον τόπο εγκατάστασης της δραστηριότητας.

(Άρθρο 3) : « Περιοχές της επικράτειας ».

Το σχέδιο νόμου του Ν. 1262/82 όταν κατατέθηκε στη Βουλή προέβλεπε πέντε περιοχές περιφερειακής ανάπτυξης κι όχι τέσσερις. Τελικά, για τις βιομηχανικές επενδύσεις ο Ν.1262/82 διαίρεσε την επικράτεια στις ακόλουθες τέσσερις περιοχές:

Περιοχή Α' : Νομός Αττικής (εκτός από τις Επαρχίες Τροιζηνίας, Κυθήρων και Λαυρεωτικής), το τμήμα του νομού Κορινθίας που συνορεύει με το νόμο Αττικής και μέχρι τον Ισθμό της Κορίνθου, ο νομός Θεσσαλονίκης (εκτός από το τμήμα δυτικά του ποταμού Αξιού και από την Επαρχία Λαγκαδά).

Περιοχή Β' : Νομοί Βοιωτίας, Μαγνησίας, Λάρισας, Κορινθίας (εκτός από το τμήμα που συνορεύει με το νόμο Αττικής και μέχρι τον Ισθμό της Κορίνθου), Αχαΐας (εκτός από την Επαρχία Καλαβρύτων), Ηρακλείου, η περιοχή της πόλης της Ρόδου που καθορίζεται από την ακτίνα 15 χλμ. Από το νομαρχιακό κατάστημα της πόλης, οι Επαρχίες Λαυρεωτικής και Τροιζηνία, το τμήμα του νομού Θεσσαλονίκης δυτικά του ποταμού Αξιού, η Επαρχία Λαγκαδά και η πόλη της Χαλκίδας.

Περιοχή Γ' : Οι νομοί Ημαθίας, Κοζάνης, Καβάλας, Φωκίδας, Τρικάλων, Καρδίτσας, Αιτωλοακαρνανίας, Εύβοιας, (εκτός από την πόλη της Χαλκίδας), Άρτας, Πρέβεζας, Θεσπρωτίας, Ιωαννίνων, Καστοριάς, Πέλλας, Χαλκιδικής, Κιλκίς, Σερρών, Δράμας, Ηλείας, Χανίων, Κέρκυρας, Φθιώτιδας, Πιερίας, Αργολίδας, Αρκαδίας, Λακωνίας, Λευκάδας, Κεφαλληνίας, Ζακύνθου, Ευρυτανίας, Γρεβενών, Φλώρινας, Ρεθύμνου, Λασιθίου, Κυκλάδων, και οι Επαρχίες Κυθήρων και Καλαβρύτων. Επίσης τα τμήματα της επικράτειας που δεν εμπίπτουν στις λοιπές περιοχές εκτός των ακριτικών περιοχών των διαφόρων νομών (εκτός από το νησί Κέρκυρα) σε απόσταση 20 χλμ από τα σύνορα, καθώς και των Δήμων και Κοινοτήτων των οποίων τα διοικητικά όρια τέμνονται από τη ζώνη των 20 χλμ.

Περιοχή Δ' : Νομοί Λέσβου, Χίου, Σάμου, Ξάνθης, Ροδόπης, Έβρου, Δωδεκανήσου, (εκτός από την περιοχή της πόλης της Ρόδου που καθορίζεται από την ακτίνα 15 χλμ από το νομαρχιακό κατάστημα της πόλης), Νομός Μεσσηνίας, οι ακριτικές περιοχές των διαφόρων νομών (εκτός από το νησί Κέρκυρα) σε απόσταση 20 χλμ από τα σύνορα, καθώς και οι Δήμοι ή Κοινότητες των οποίων τα διοικητικά όρια τέμνονται από τη ζώνη των 20 χλμ.

Τα κίνητρα που χορηγήθηκαν από το Ν.1262/82 ήταν τα ίδια με τον προηγούμενο, δηλαδή επιχορηγήσεις επενδύσεων, επιδότηση επιτοκίου, αφορολόγητες εκπτώσεις και αυξημένες αποσβέσεις. Τα κίνητρα αυτά παρέχονταν διαζευκτικά :

α) είτε επιχορήγηση επενδύσεων, επιδότηση επιτοκίου και αυξημένες αποσβέσεις,

β) είτε αφορολόγητες εκπτώσεις και αυξημένες αποσβέσεις.

(Άρθρο 41): «Επιχορήγηση επενδύσεων».

Η επιχορήγηση των επενδύσεων όπως προέβλεπε ο Ν.1262/82, κυμαίνονταν στην περιοχή Β' μεταξύ 10% και 25%, στην περιοχή Γ' μεταξύ 15% και 40% και στην Δ' μεταξύ 20% και 50% εκτός από τις ειδικές ζώνες στην περιοχή Δ' όπου το ελάχιστο ποσοστό επιχορήγησης οριζόταν σε 35%.

Αλλά εκεί που ο Ν.1262/82 διαφοροποιήθηκε ουσιαστικά από τους προηγούμενους αναπτυξιακούς νόμους είναι στη συμμετοχή του Δημοσίου στο εταιρικό κεφάλαιο της επιχείρησης. Ο νόμος αρχικά προέβλεπε ότι η δωρεάν επιχορήγηση δινόταν για επενδύσεις μέχρι ορισμένου ποσού. Για επενδύσεις πάνω από αυτό το ποσό η δωρεάν επιχορήγηση περιοριζόταν στο 50% της προβλεπόμενης, ενώ το υπόλοιπο 50% έπαιρνε τη μορφή της συμμετοχής του Δημοσίου στο εταιρικό κεφάλαιο της επιχείρησης, η οποία έπρεπε υποχρεωτικά να είναι της μορφής ΑΕ ή ΕΠΕ. Πρέπει να σημειωθεί ότι, παγκοσμίως, παρόμοια διάταξη (συμμετοχή του Δημοσίου) απαιτείται στη νομοθεσία ελάχιστων χώρων. Στην περίπτωση τουριστικών επενδύσεων η επιχορήγηση δινόταν αρχικά σε ξενοδοχειακές μονάδες για τη δημιουργία των πρώτων 300 κρεβατιών. Ο περιορισμός αυτός καταργήθηκε με το Ν. 1682/87.

(Άρθρο 11): « Επιδότηση επιτοκίου ».

Επιδότηση επιτοκίου δινόταν για τραπεζικά και ομολογιακά δάνεια (η έκδοση ομολογιών σε δημόσια εγγραφή) για επενδύσεις που υπάγονται στο καθεστώς των επιχορηγήσεων. Τα ποσοστά των επιδοτήσεων επιτοκίου στις διάφορες περιοχές είναι τα ίδια με εκείνα που προβλέπονταν για τις επιχορηγήσεις. Η επιδότηση παρέχεται για Τρία έτη, εκτός από τη Δ' περιοχή και για επενδύσεις σε ειδικές ζώνες όπου η επιδότηση παρέχεται για 6 έτη. Επίσης με το Ν.1682/87 προβλέφθηκε επιδότηση επιτοκίου για 6 έτη στις περιπτώσεις επενδύσεων για την προστασία του περιβάλλοντος. Ο Ν.1116/81 προέβλεπε επιδότηση επιτοκίου για 6 έτη στην περίπτωση δανείων ή πιστώσεων και για 10 έτη στην περίπτωση ομολογιακών δανείων.

(Άρθρο 12-14): « Αφορολόγητες εκπτώσεις ».

Οι επιχειρήσεις που προβλέπονται από το νόμο μπορούν, εφόσον πραγματοποιούν επενδύσεις και δεν έχουν υπαχθεί στο καθεστώς των επιχορηγήσεων, να προβαίνουν σε αφορολόγητες εκπτώσεις από τα κέρδη, ανάλογα με την περιοχή στην οποία βρίσκονται. Τα ποσά των εκπτώσεων που προβλέπονται είναι: 40% στη Β' Περιοχή, 55% στη Γ' Περιοχή και 70% στη Δ' Περιοχή. Για τις μεταλλευτικές επιχειρήσεις στις περιοχές Α' και Β', ισχύουν τα ποσοστά της Περιοχής Γ'. Τα ποσοστά αυτά αναφέρονται στο ύψος των επενδύσεων που έχουν πραγματοποιηθεί, ώστε μόνο μέρος της αξία της επένδυσης

να υπάγεται στην έκπτωση. Υπάρχει όμως και άλλος περιορισμός που αναφέρει ότι η έκπτωση δεν μπορεί να υπερβαίνει ορισμένο ποσοστό των ετήσιων κερδών. Το υπόλοιπο ποσό μεταφέρεται και η έκπτωση πραγματοποιείται τα επόμενα χρόνια. Ο Ν. 1262/82 προβλέπει ότι η ετήσια έκπτωση δεν πρέπει να υπερβαίνει το 60% των ετήσιων κερδών στη Β' Περιοχή, το 75% στην Γ' Περιοχή και το 90% στη Δ' Περιοχή.

(Άρθρο 15-16): «Αυξημένες αποσβέσεις».

Η πραγματοποίηση αυξημένων αποσβέσεων συμβιβάζεται τόσο με το καθεστώς των επιχορηγήσεων όσο και με το καθεστώς των φορολογικών εκπτώσεων αφού προβλέπονται ποσοστά προσαύξησης των τακτικών αποσβέσεων κατά περιοχή και ανάλογα με τον αριθμό των φυλακών (βάρδιες).

Αναπτυξιακά κίνητρα του νόμου 1262/82

1. Επιχορηγήσεις(ποσοστό στην αξία παγίων επενδύσεων)	Περιοχές			
	A	B	Γ	Δ
α. Για επιχειρήσεις που υπάγονται στο νόμο εκτός από τα ακολούθα.		10-25%	15-40%	20-50%
β. Επενδύσεις σε ζώνες με έντονο αναπτυξιακό πρόβλημα που ορίζονται με κοινές υπουργικές αποφάσεις	Επιχορηγήσεις ευνοϊκότερων περιοχών. Για την Περιοχή Δ' το κατώτατο ποσοστό ορίζεται στο 35%.			
γ. Για γεωργικές, δασικές, αλιευτικές και κτηνοτροφικές επιχειρήσεις σύγχρονης τεχνολογίας. Για επιχειρήσεις αγροτικών συνεταιρισμών, βιομηχανιών αστικών απορριμμάτων, επιχειρήσεις πλωτών δεξαμενών, αλλά και ορισμένων διατηρητέων κτηρίων.	Επιχορηγήσεις της Περιοχής Δ', άσχετα από την περιοχή εγκατάστασης			
δ. Για μεταλλευτικές και λατομικές επιχειρήσεις	Επιχορηγήσεις της Περιοχής Γ' άσχετα από την περιοχή εγκατάστασης εκτός εάν η περιοχή αυτή είναι η Δ'. Σε αυτήν την περίπτωση εφαρμόζονται οι επιχορηγήσεις της Περιοχής Δ'.			
ε. Για ειδικές επενδύσεις:	Για επενδύσεις σε όλες τις περιοχές εκτός			

<ul style="list-style-type: none"> i. προστασίας περιβάλλοντος ii. εξοικονόμησης ενέργειας iii. σε εργαστήρια έρευνας iv. για ειδικά ιδρύματα v. για εξαιρετικά προηγμένη τεχνολογία vi. για επιχειρήσεις ΟΤΑ 	<p>της Α', πρόσθετη επιχορήγηση 15 %</p> <p>Στην Περιοχή Α' συνολική επιχορήγηση 40%. Για τους ΟΤΑ επιπλέον μέχρι και 15 μονάδες.</p>												
<p>στ. Για δαπάνες μετεγκατάστασης από την Περιοχή Α' σε άλλες περιοχές ή σε ζώνες που προβλέπει ο νόμος</p>	<p>Το ανώτατο ποσοστό που προβλέπεται για την περιοχή μετεγκατάστασης συν 15%. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις τα ποσοστά που προβλέπονται κανονικά από τον νόμο.</p>												
<p>ζ. Συμμετοχή του επενδυτή</p>	<p>30% 35% 25% 15%</p>												
<p>2. Επιδότηση επιτοκίου(ποσοστό του επιτοκίου για τραπεζικά δάνεια-πιστώσεις και για ομολογίες για τα πρώτα 3 έτη γενικά, και ειδικά για επενδύσεις στην Περιοχή Δ' ή σε ειδικές ζώνες ή επενδύσεις προστασίας περιβάλλοντος για 6 έτη)</p>	<p>Ισχύει το ίδιο ποσοστό επιδότησης επιτοκίου με εκείνο των επιχορηγήσεων</p>												
<p>3. Φορολογικά κίνητρα:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. Αφορολόγητη έκπτωση από τα κέρδη λόγω επενδύσεων των επιχ/σεων που υπάγονται στον νόμο εκτός από τις μεταλλευτικές επιχ/σεις(εναλλακτικό κίνητρο της επιχορήγησης και της επιδότησης επιτοκίων): -ποσοστό δαπάνης παγίων επενδύσεων -ανώτατο ποσοστό έκπτωσης από ετήσια κέρδη <p>Για τις μεταλλευτικές επιχειρήσεις</p>	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">40%</td> <td style="text-align: center;">55%</td> <td style="text-align: center;">70%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">-</td> <td style="text-align: center;">60%</td> <td style="text-align: center;">75%</td> <td style="text-align: center;">90%</td> </tr> </table> <p>Τα ποσοστά της Περιοχής Γ' ισχύουν και για την Περιοχή Β'</p>	-	40%	55%	70%	-	60%	75%	90%				
-	40%	55%	70%										
-	60%	75%	90%										
<ul style="list-style-type: none"> ii. Αυξημένες αποσβέσεις: Α)για τις επιχειρήσεις του νομού εκτός από τις μεταλλευτικές και τουριστικές -με μία βάρδια -με δύο βάρδιες -με τρεις βάρδιες 	<table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="text-align: center;"></td> <td style="text-align: center;">20%</td> <td style="text-align: center;">35%</td> <td style="text-align: center;">50%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">20%</td> <td style="text-align: center;">40%</td> <td style="text-align: center;">70%</td> <td style="text-align: center;">100%</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">40%</td> <td style="text-align: center;">80%</td> <td style="text-align: center;">120%</td> <td style="text-align: center;">150%</td> </tr> </table>		20%	35%	50%	20%	40%	70%	100%	40%	80%	120%	150%
	20%	35%	50%										
20%	40%	70%	100%										
40%	80%	120%	150%										
<p>Β)για τις μεταλλευτικές επιχειρήσεις</p>	<p>Ισχύουν τα ποσοστά της Περιοχής Γ' εκτός από την Περιοχή Α' και Δ' όπου ισχύουν τα ποσοστά αυτών των περιοχών</p>												
<p>Γ)για τις τουριστικές επιχειρήσεις</p>	<p style="text-align: center;">- 20% 35% 50%</p>												

Δ) για τις εγκαταστάσεις αναψυχής και συνεστιάσεις των εργοστασίων	Απόσβεση δαπανών 100% στον πρώτο χρόνο άσχετα με την περιοχή
Ε) Δαπάνες για έργα τέχνης Ελλήνων καλ/νών που τοποθετούνται σε κτίρια επιχ/σεων που υπάγονται στον νόμο εφόσον η αξία του δεν υπερβαίνει το 3% της αξίας του κτιρίου.	Απόσβεση δαπανών 100% στον πρώτο χρόνο άσχετα με την περιοχή

2.3.2 Ν.1892/90

Η κυβέρνηση που ανέλαβε καθήκοντα τον Απρίλιο του 1990 και ανακοίνωσε ότι θα εφαρμόσει το φιλελεύθερο οικονομικό της σύστημα, προώθησε ένα νέο αναπτυξιακό νόμο το Ν. 1892 (ΦΕΚ 101, 31,7,1990), με τίτλο «Για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις». Ο νόμος αυτός επειδή καλύπτει ένα μεγάλο αριθμό θεμάτων που άπτονται κατά κάποιον τρόπο των κυρίων επιδιώξεων του νόμου, δηλαδή του εκσυγχρονισμού και της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας, τον ονόμασαν ορισμένοι «νόμο σκούπα».

Ο νόμος αυτός έχει 121 άρθρα όμως από αυτά μόνο τα πρώτα 25 αφορούν άμεσες τροποποιήσεις και συμπληρώσεις του προγενέστερου Ν. 1262/82. Το νομοθέτημα αυτό δεν επιδιώκει την ριζική αλλαγή του προηγούμενου νόμου, αλλά, όπως αναφέρεται στην εισηγητική έκθεσή του, επιδιώκει την «αναμόρφωση ορισμένων διατάξεών του... χωρίς να γίνεται μεταβολή της βασικής δομής του».

Οι βασικές μεταβολές που γίνονται στον προηγούμενο νόμο και αποτελούν νέα παράμετρο είναι οι εξής:

- Δίνεται μεγαλύτερη βαρύτητα στα φορολογικά κίνητρα έναντι των κινήτρων των επιχορηγήσεων- επιδοτήσεων. Τα ποσοστά των φορολογικών κινήτρων αυξάνουν και καταργείται το όριο της επένδυσης μέχρι του οποίου εφαρμόζαν τα κίνητρα αυτά ενώ ταυτόχρονα γίνεται πιο δύσκολη και επομένως λιγότερο ελκυστική η υπαγωγή στα κίνητρα επιχορηγήσεων- επιδοτήσεων. Συγχρόνως όμως καταργείται η συμμετοχή του Δημοσίου σε ενισχυμένες επενδύσεις πάνω σε ένα ύψος επένδυσης.

- Γίνεται αποκατάσταση της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ φορέων διαφορετικής νομικής και ιδιοκτησιακής μορφής. Ο προηγούμενος νόμος προέβλεπε μέσα στους ίδιους κλάδους, μεγαλύτερες ενισχύσεις όταν οι φορείς ήταν συνεταιρισμοί ή Έλληνες του εξωτερικού (ή ΟΤΑ), γεγονός που έφερνε σε

μειονεκτικότερη θέση και επομένως ανταγωνιστική μοίρα ημεδαπούς φορείς της ιδιωτικής οικονομίας.

-Ενισχύονται τα κίνητρα για την μετεγκατάσταση ρυπογόνων βιομηχανικών μονάδων εκτός των δύο μεγάλων αστικών κέντρων.

- Καθιερώνεται μια πιο επιλεκτική πολιτική κινήτρων για επενδύσεις στον τουριστικό τομέα

-Γίνεται πιο αποτελεσματική και πιο απλή η όλη διαδικασία υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής επενδύσεων στο νόμο και της αξιολόγησης, έγκρισης και ενίσχυσης των επενδυτικών προγραμμάτων.

Στη συνέχεια γίνεται μια λεπτομερή αναφορά στις μεταβολές που γίνονται από τον προηγούμενο νόμο, μελετημένα ανά άρθρο.

(Άρθρο 1): «Έννοια παραγωγικής επένδυσης».

Παραγωγική επένδυση είναι η αγορά μη χρησιμοποιούμενων βιομηχανικών κτιριακών εγκαταστάσεων εφόσον χρησιμοποιηθούν για την μετεγκατάσταση επιχειρήσεων από την Περιοχή Α'. Επίσης στην έννοια της παραγωγικής επένδυσης προστίθενται τα εξής:

- Η αγορά του αναγκαίου λογισμικού και οι δαπάνες εκπαίδευσης του προσωπικού κατά το στάδιο εγκατάστασης του συστήματος

- Οι δαπάνες μελετών εργονομίας και προστασίας της φυσιολογικής και ψυχικής υγείας των εργαζομένων.

- Στις δαπάνες μετεγκατάστασης προστέθηκαν οι δαπάνες ανέγερσης των αναγκαίων κτιριακών εγκαταστάσεων στη νέα θέση. Αυτό αποτελεί ισχυρό κίνητρο για την μετεγκατάσταση επιχειρήσεων και βιομηχανιών από την Περιοχή Α'

- Η ανέγερση βρεφονηπιακών σταθμών

- Η κατασκευή, επέκταση και εκσυγχρονισμός των λιμενικών σκαφών αναψυχής, των συνεδριακών κέντρων και των γηπέδων γκολφ αλλά και του απαραίτητου εξοπλισμού

- Ορίζονται ελάχιστα ύψη επένδυσης για την υπαγωγή τους στον αναπτυξιακό νόμο, όσον αφορά τις επιδοτήσεις και επιχορηγήσεις:

- i. για επενδύσεις στον αγροτικό τομέα, την αλιεία και την παραγωγή ενέργειας από την βιομάζα φυτών
- ii. για βιομηχανικές, ξενοδοχειακές, μεταλλευτικές επενδύσεις

- iii. για επενδύσεις σε διατηρητέα παραδοσιακά κτίρια
- iv. για επενδύσεις ίδρυσης ή επέκτασης μονάδων παροχής υπηρεσιών εξαιρετικά προηγμένης τεχνολογίας
- v. για επενδύσεις σε εργαστήρια βιομηχανικής και μεταλλευτικής έρευνας
- vi. για επενδύσεις εκσυγχρονισμού των πιο πάνω επιχειρήσεων

(Άρθρο 3): «Περιοχές της επικράτειας»

Δεν αλλάζουν οι περιοχές των κινήτρων. Οι νέες διατάξεις αυτού του άρθρου είναι οι εξής:

Στην παρ. 2 προστίθεται εδάφιο που αναφέρει ότι με κοινές υπουργικές αποφάσεις μπορούν να καθορίζονται ζώνες που παρουσιάζουν υπερσυγκέντρωση Τουριστικής δραστηριότητας, στις οποίες δε θα εφαρμόζονται τα κίνητρα επιχορήγησης-επιδότησης ή θα καθορίζονται ποσοστά δυσμενέστερων περιοχών.

Στην παρ. 4 προστίθεται εδάφια που προβλέπουν την παροχή ενισχυμένων κινήτρων των ειδικών ζωνών σε επιχειρήσεις που πραγματοποιούν επενδύσεις σε βιομηχανικές περιοχές της ΕΤΒΑ ή βιοτεχνικά του ΕΟΜΜΕΧ ή βιοτεχνικά κέντρα των ΟΤΑ της περιοχής Δ' και της Θράκης ή εγκαθίστανται μέσα σε τεχνολογικά πάρκα που θα καθορίσουν με κοινή υπουργική απόφαση.

Τέλος, παρατείνεται η προθεσμία του δεύτερου εδαφίου της παρ. 5 του άρθρου αυτού του Ν.1262/82, που αφορά βιομηχανικές και μεταλλευτικές επιχειρήσεις εγκατεστημένες στην Επαρχία Θεσσαλονίκης και στις οποίες δίνονται τα κίνητρα της περιοχής Β', από 31.12.1989 σε 31.12.1994

(Άρθρο 4): «Περιεχόμενο της επιχορήγησης»

Καταργείται η συμμετοχή του Δημοσίου στις επιχορηγούμενες επενδύσεις. Επίσης, αναφέρεται ότι σε περίπτωση που μια επένδυση υπερβεί το ύψος αυτό, η επιχείρηση υποχρεούται να διατηρήσει το ελάχιστο ποσοστό ίδιας συμμετοχής.

(Άρθρο 5): «Προϋποθέσεις και περιορισμοί για την επιχορήγηση επενδύσεων»

Αυξάνονται τα ποσοστά της ίδιας συμμετοχής στις επιχορηγούμενες επενδύσεις. Στη Β' περιοχή το ποσοστό γίνεται 40% από 35%, στη Γ' περιοχή γίνεται 35% από 25% και στη Δ' περιοχή γίνεται 25% από 15%, ενώ για τη Θράκη το ποσοστό

παραμένει στις 15%. Στην Α', για ειδικές επενδύσεις του άρθρου 9, η ίδια συμμετοχή γίνεται 40% έναντι 30% που ήταν προηγουμένως. Καταργείται η ευνοϊκότερη μεταχείριση των συνεταιρισμών και των ΟΤΑ. Επίσης, στη νέα διάταξη απαλείφεται η φράση «στο ποσοστό της ίδιας συμμετοχής μπορεί να συμπεριλαμβάνεται και η αξία του οικοπέδου,».

Στην παρ.2 αυξάνεται το ύψος της επένδυσης των ατομικών επιχειρήσεων και καταργείται η διάταξη που απαιτούσε την αύξηση του μετοχικού ή εταιρικού κεφαλαίου από τις επιχειρήσεις που υπολόγιζαν τα φορολογηθέντα αποθεματικά στην αύξηση του κεφαλαίου για την κάλυψη του απαιτούμενου ποσοστού ίδιας συμμετοχής, υπό τον όρο ότι τα αποθεματικά αυτά δε θα μπορούν να διανεμηθούν πριν την παρέλευση μιας 10ετίας.

(Άρθρο 7): « Ύψος επιχορήγησης-διαδικασίας έγκρισης »

Καθορίζονται νέα ποσοστά επιχορηγήσεων. Για όλες τις κατηγορίες επενδύσεων, πλην των τουριστικών επενδύσεων, τα ποσοστά είναι τα εξής:

Περιοχή	Ποσοστό επιχορήγησης στο ύψος της παραγωγικής επένδυσης
Β	15%
Γ	25%
Δ	35%
Θράκη	45%

Για τις τουριστικές επενδύσεις τα ποσοστά είναι τα εξής:

Περιοχή	Ποσοστό επιχορήγησης στο ύψος της παραγωγικής επένδυσης
Β	10%
Γ	15%
Δ	25%
Θράκη	35%

Προβλέπεται επίσης επιπλέον ενίσχυση για επενδύσεις όλων των κατηγοριών στις ειδικές ζώνες ή στις ΒΙ.ΠΕ ΕΤΒΑ, κατά 5 μονάδες στην περιοχή Δ' και κατά 7 μονάδες στη Θράκη.

(Άρθρο 10): «Συμμετοχή του Δημοσίου Τομέα στις επιχορηγούμενες επιχειρήσεις»

Τα δικαιώματα του δημοσίου από τη συμμετοχή σε επενδύσεις που έγιναν στο παρελθόν με βάση το Ν.1262/82 μεταβιβάζονται σε τράπεζες επενδύσεων.

(Άρθρο 21): Φορολογικά κίνητρα εμπορικών επιχειρήσεων»

Το άρθρο αυτό απαλλάσσει από τη φορολογία εισοδήματος ποσό μέχρι 25% των αδιανέμητων καθαρών κερδών των εμπορικών επιχειρήσεων των χρήσεων 1990-1995 (οικονομικά έτη 1991-1994), για το σχηματισμό ειδικού αφορολόγητου αποθεματικού, με σκοπό την πραγματοποίηση επενδύσεων στο μεταποιητικό τομέα, διπλάσιας αξίας από το ποσό του αποθεματικού. Οι επενδύσεις αυτές πρέπει να ολοκληρωθούν μέσα σε μια 3ετία από το σχηματισμό αφορολόγητου αποθεματικού. Για τις επιχειρήσεις που εισάγονται για πρώτη φορά στο Χρηματιστήριο, το ποσοστό των αδιανέμητων καθαρών κερδών ορίζεται στο 35%.

Στην παρ.2 αυτού του άρθρου προβλέπεται ότι για τις εμπορικές γενικά επιχειρήσεις που θα πραγματοποιήσουν παραγωγικές επενδύσεις στο μεταποιητικό τομέα απαλλάσσονται από τη φορολογία εισοδήματος αδιανέμητα κέρδη τους με βάση τα ποσοστά που αναφέρονται πιο πάνω στο άρθρο 20 αυτού του νόμου.

(Άρθρο 22): « Μέριμνα για την έκδοση αδειών εγκατάστασης»

Πρόκειται για μια σημαντική διάταξη, αρκεί να εφαρμοστεί σωστά. Η διάταξη αυτή προβλέπει ότι όλες οι άδειες εγκατάστασης που απαιτούνται από την ισχύουσα νομοθεσία για την εγκατάσταση, επέκταση ή εκσυγχρονισμό βιομηχανικών, βιοτεχνικών και κάθε είδους ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων και αποθηκών χορηγούνται από την αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Βιομηχανίας Ενέργειας και Τεχνολογίας.

(Άρθρο 101): «Κεφαλαιοποίηση αφορολόγητων αποθεματικών»

Προβλέπεται ότι ανώνυμες εταιρείες, εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, μπορούν να κεφαλαιοποιήσουν ολικώς ή μερικώς τα αφορολόγητα αποθεματικά διάφορων αναπτυξιακών νόμων. Τα αποθεματικά διάφορων αναπτυξιακών νόμων. Τα αποθεματικά που κεφαλαιοποιούνται φορολογούνται με συντελεστή 5%. Για τις ανώνυμες εταιρείες που δεν είναι εισηγμένες στο Χρηματιστήριο και για τις εταιρείες

περιορισμένης ευθύνης, η κεφαλαιοποίηση των αφορολόγητων αποθεματικών φορολογείται με 10%, αντί με 20% που ίσχυε μέχρι σήμερα.

(Άρθρο 102): ‘Ειδικές δαπάνες χωρίς δικαιολογητικά»

Αναγνωρίζονται δαπάνες χωρίς δικαιολογητικά σε ξενοδοχεία γενικού τουρισμού με βάση τα έσοδα τους, που προέρχονται από τους αλλοδαπούς πελάτες ή από συνάλλαγμα που αλλάζουν στο δικό μας νόμισμα, ως και στις επιχειρήσεις που παρέχουν στην αλλοδαπή, όπως προβλέπεται και για τους εξαγωγείς προϊόντων.

Φτάνοντας στο τέλος αυτής της παράθεσης των κινήτρων του νέου νόμου 1892/90, μπορούμε να συμπεράνουμε ότι παρ' όλο που, όπως διατυπώθηκε στην Εισηγητική Έκθεση του νόμου, δεν επιδιώχθηκε η ριζική αλλαγή του προηγούμενου καθεστώτος, εντούτοις αρκετές είναι οι σημαντικές αλλαγές που επιφέρει αυτό το νομοθέτημα, όπως είναι η στροφή προς τα φορολογικά κίνητρα, η κατάργηση της συμμετοχής του Δημοσίου στις επιχορηγούμενες επενδύσεις, η επαναφορά της αρχής της ίσης μεταχείρισης μεταξύ διάφορων φορέων επενδύσεων, η αλλαγή στις διαδικασίες υποβολής των αιτήσεων και η αλλαγή στον τρόπο εξέτασης έγκρισης και ενίσχυσης των επενδύσεων κτλ (Παρασκευά – Μικρούλη 2000)

2.4 Φορολογία εισοδήματος και αφορολόγητα ποσά

2.4.1 Διακρίσεις αφορολόγητων ποσών

Τα αφορολόγητα ποσά κατ' αρχήν διακρίνονται σε γενικά αφορολόγητα και σε αφορολόγητα πηγών εισοδήματος. Τα γενικά αφορολόγητα είναι εκείνα τα ποσά για τα οποία δεν λαμβάνεται υπόψη η προέλευση του εισοδήματος για τον προσδιορισμό τους. Τέτοια ποσά είναι τα αφορολόγητα ποσά που έχει ο φορολογούμενος λόγω των προστατευμένων μελών της οικογένειας που συνοικούν μαζί του και τον βαρύνουν π. χ. τα ανήλικα παιδιά του, τα ενήλικα σπουδάζοντα παιδιά του, παιδιά ή γονείς που έχουν αναπηρία πάνω από 67%, κλπ. Επίσης στα γενικά αφορολόγητα ποσά ανήκουν και διάφορες άλλες δαπάνες που κάνει ο φορολογούμενος γι' αυτόν και την οικογένειά του όπως το ενοίκιο κύριας κατοικίας του φορολογούμενου και των παιδιών του που σπουδάζουν, τα δίδακτρα για φροντιστήρια των παιδιών του, δαπάνες ιατρικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, έκτακτες εισφορές, εισφορές ΟΓΑ, δαπάνη χωρίς δικαιολογητικά για ανάπηρους, κλπ.

Αφορολόγητα ποσά πηγών εισοδήματος είναι τα αφορολόγητα ποσά τα οποία συναντάμε σε κάθε μια από τις έξι πηγές εισοδήματος. Το εισόδημα ανάλογα με την πηγή της προσέλευσής του διακρίνεται κατά τις επόμενες κατηγορίες ως εξής:

- A. Εισόδημα από ακίνητα.
- B. Εισόδημα από κινητές αξίες.
- Γ. Εισόδημα από εμπορικές, επιχειρήσεις.
- Δ. Εισόδημα από γεωργικές επιχειρήσεις.
- E. Εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες.

ΣΤ. Εισόδημα από υπηρεσίες ελευθέρων επαγγελματιών και από κάθε άλλη πηγή.

Το κράτος προβαίνει στο προσδιορισμό αφορολόγητων ποσών με βάση την πηγή απόκτησης εισοδήματος των φορολογουμένων προκειμένου να επιτύχει στόχους οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής και δικαιότερης φορολογικής πολιτικής και αντιμετώπισης των φορολογουμένων, λαμβάνοντας υπόψη την ταξική τους προέλευση. Χαρακτηριστική είναι η προσπάθεια του κράτους για φορολογική μεταχείριση των φορολογουμένων με βάση την πηγή εισοδήματος που καθορίζει την φοροδοτική ικανότητά τους με την καθιέρωση φορολογικών κλιμάκων για τους μισθωτούς και μη μισθωτούς επαγγελματίες αντίστοιχα.

Κλίμακα φορολογίας Εισοδήματος 2008

ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΙΣΘΩΤΩΝ - ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ				
Κλιμάκιο Εισοδήματος (ευρώ)	Φορολ. συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)
12.000	0	0	12.000	0
18.000	27	4.860	30.000	4.860
45.000	37	16.650	75.000	21.510
Άνω των 75.000	40			

ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΔΙΑΤΗΡΟΥΝ ΤΟ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΟ 1 ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 9 ΤΟΥ 2338/1994 - ΧΩΡΙΣ ΤΕΚΝΑ

Κλιμάκιο Εισοδήματος (ευρώ)	Φορολ. συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)
10.500	0	0	10.500	0
1.500	15	225	12.000	225
18.000	27	4.860	30.000	5.085
45.000	37	16.650	75.000	21.735
Ανω των 75.000	40			

ΚΛΙΜΑΚΑ ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΔΕΝ ΔΙΑΤΗΡΟΥΝ ΤΟ ΑΦΟΡΟΛΟΓΗΤΟ ΤΩΝ 10.500 ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ Β' - ΧΩΡΙΣ ΤΕΚΝΑ

Κλιμάκιο Εισοδήματος (ευρώ)	Φορολ. συντελεστής %	Φόρος κλιμακίου (ευρώ)	Σύνολο	
			Εισοδήματος (ευρώ)	Φόρου (ευρώ)
10.500	10	1.050	10.500	1,050
1.500	15	225	12.000	1.275
18.000	27	4.860	30.000	6.135
45.000	37	16.650	75.000	22.785
Ανω των 75.000	40			

Τη διάκριση μεταξύ μισθωτών και μη μισθωτών επαγγελματιών την κάνει το κράτος λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι τα πρόσωπα που αποκτούν εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες, δαπανούν μεγαλύτερη σωματική και πνευματική δύναμη σε σχέση με τους μη μισθωτούς, οι οποίοι αποκτούν εισόδημα από ενοικιάσεις ακινήτων ή από την κατοχή μετοχών. Επίσης ένα ακόμη βασικό κριτήριο που ίσως καθορίζει αυτήν την διαφορά είναι το γεγονός ότι τα πρόσωπα που έχουν ως πηγή εισοδήματος την εργασία τους εάν αρρωστήσουν ή μείνουν ανάπηροι χάνουν την πηγή εισοδήματός τους ενώ οι εισοδηματίες από κινητές αξίες ή ακίνητα δεν απειλούνται από τέτοια περίπτωση καθώς διατηρούν την πηγή εισοδήματός τους.

Μια άλλη σημαντική διάκριση των αφορολόγητων ποσών είναι τα άμεσα και έμμεσα αφορολόγητα ποσά.

Άμεσα αφορολόγητα ποσά εννοούμε τα ποσά που μειώνουν το φόρο, που εκπίπτονται απ' ευθείας από τον φόρο, όπως ποσά που δαπανώνται για την επιμέλεια παιδιών ή ποσά που καθορίζονται για τους κατοίκους παραμεθόριων περιοχών.

Το πλεονέκτημα των άμεσων αφορολόγητων ποσών είναι ότι η ωφέλειά τους γίνεται άμεσα αντιληπτή από το φορολογούμενο χωρίς όμως αυτό να σημαίνει ότι δεν υπάρχουν παραδείγματα που αποδεικνύουν ότι τα άμεσα αφορολόγητα ποσά σε κάποιες περιπτώσεις δεν ευνοούν και τόσο τον φορολογούμενο.

Τα έμμεσα αφορολόγητα ποσά είναι τα ποσά αυτά που αποτελούν έμμεση μείωση του φόρου με βάση αφορολόγητα ποσά δαπανών ή κλιμακίου με αποδείξεις. Τέτοια είναι τα ασφάλιστρα, τα ιατρικά έξοδα, οι τόκοι δανείων, ενοίκιο ιδιοκατοίκησης, αφορολόγητα αναπήρων, κλπ.

Το συμπέρασμα που προκύπτει από τη μελέτη των φορολογικών αλλαγών είναι ότι το ύψος του οφέλους από τις φορολογικές αλλαγές είναι απόλυτη συνάρτηση του ύψους του εισοδήματος του φορολογουμένου με εξαιρέσεις αυτούς που κατά κανόνα ενισχύονται από φοροαλλαγές π.χ. ανάπηροι.

2.4.2 Φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων

Σε φόρο υπόκειται:

-κάθε φυσικό πρόσωπο, το οποίο αποκτά εισόδημα που προκύπτει στην Ελλάδα ανεξάρτητα από την ιθαγένεια και τον τόπο κατοικίας ή διαμονής του. Επίσης, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά του, σε φόρο υπόκειται κάθε φυσικό πρόσωπο για τα εισοδήματά του που προκύπτουν στην αλλοδαπή, εφόσον έχει την κατοικία του στην Ελλάδα.

-οι έμμισθοι δημόσιοι υπάλληλοι που υπηρετούν στην αλλοδαπή θεωρείται ότι κατοικούν στην Ελλάδα.

- η σχολάζουσα κληρονομιά.

- οι ομόρρυθμες και οι ετερόρρυθμες εταιρίες, οι κοινωνίες αστικού δικαίου, που ασκούν επιχείρηση ή επάγγελμα, οι αστικές κερδοσκοπικές ή μη εταιρίες, οι συμμετοχικές ή αφανείς, καθώς και οι κοινοπραξίες της παρ. 2 του άρθρου 2 του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (π. δ. 186/1992, ΦΕΚ 84 Α').

Ο φόρος επιβάλλεται κάθε οικονομικό έτος στο εισόδημα που αποκτάται μέσα στο αμέσως προηγούμενο οικονομικό έτος, κατά τις διακρίσεις που ορίζει αυτός ο νόμος. Η χρονική διάρκεια του οικονομικού έτους αρχίζει από την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου του ίδιου ημερολογιακού έτους.

Για να βρεθεί το συνολικό εισόδημα, αθροίζονται τα επί μέρους εισοδήματα των κατηγοριών Α' έως ΣΤ' της προηγούμενης παραγράφου τα οποία αποκτώνται από κάθε φυσικό πρόσωπο είτε κατά το οικονομικό έτος το προηγούμενο από τη φορολογία, είτε κατά το ημερολογιακό ή διαχειριστικό ή γεωργικό έτος το οποίο έληξε μέσα στο προηγούμενο από τη φορολογία οικονομικό έτος.

Κατά την άθροιση αυτή συμψηφίζονται τα θετικά και αρνητικά στοιχεία των επί μέρους εισοδημάτων. Ειδικά, το αρνητικό στοιχείο (ζημία) του εισοδήματος από εμπορικές και γεωργικές επιχειρήσεις, που προκύπτει από βιβλία τρίτης κατηγορίας του Κώδικα Βιβλίων και Στοιχείων (Κ.Β.Σ.) που τηρούνται επαρκώς και ακριβώς, αν δεν καλύπτεται με συμψηφισμό θετικού στοιχείου εισοδήματος άλλης πηγής, είτε γιατί δεν υπάρχει τέτοιο στοιχείο εισοδήματος είτε γιατί αυτό που υπάρχει είναι ανεπαρκές, μεταφέρεται για να συμψηφισθεί ολόκληρο στην πρώτη περίπτωση ή κατά το υπόλοιπο αυτού στη δεύτερη, διαδοχικώς στα πέντε (5) επόμενα οικονομικά έτη κατά το υπόλοιπο που απομένει κάθε φορά, με την προϋπόθεση ότι κατά τα έτη αυτά τα βιβλία του υπόχρεου τηρούνται επαρκώς και ακριβώς.

Τα παραπάνω εφαρμόζονται αναλόγως και για το αρνητικό στοιχείο (ζημία) του εισοδήματος από εμπορικές επιχειρήσεις που προκύπτει από επαρκή και ακριβή βιβλία δεύτερης κατηγορίας του Κ.Β.Σ., το οποίο μεταφέρεται για να συμψηφισθεί διαδοχικώς στα τρία (3) επόμενα οικονομικά έτη.

Αρνητικό στοιχείο εισοδήματος από πηγή που βρίσκεται στην αλλοδαπή συμψηφίζεται μόνο με θετικά εισοδήματα του φορολογουμένου που προκύπτουν στην αλλοδαπή.

Εισοδήματα από την εκμίσθωση ακινήτων και από τόκους δανείων που θεωρούνται ότι έχουν αποκτηθεί κατά τις διατάξεις του παρόντος και τα οποία αποδεδειγμένα δεν έχουν εισπραχθεί από το δικαιούχο, επιτρέπεται να μη συνυπολογίζονται στο συνολικό καθαρό εισόδημά του, εφόσον εκχωρηθούν στο Δημόσιο χωρίς αντάλλαγμα.

Η εκχώρηση γίνεται με απλή έγγραφη δήλωση του υπόχρεου σε φόρο, η οποία υποβάλλεται στον αρμόδιο για τη φορολογία του προϊστάμενου της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας μέσα στο οικονομικό έτος στο οποίο τα εισοδήματα αυτά

υπόκεινται σε φόρο. Μαζί με τη δήλωση αυτή παραδίδονται στον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας τα αποδεικτικά έγγραφα της εκχωρούμενης απαίτησης και με την ίδια δήλωση ο εκχωρών βεβαιώνει ότι δεν κατέχει κανένα άλλο αποδεικτικό στοιχείο. Το Δημόσιο υποκαθίσταται στα δικαιώματα του εκχωρητή. Με αποφάσεις του Υπουργού Οικονομικών καθορίζεται η διαδικασία, ο τύπος και το περιεχόμενο της δήλωσης εκχώρησης εισοδημάτων στο Δημόσιο, τα δικαιολογητικά που συνυποβάλλονται με αυτήν, η διαδικασία βεβαίωσης των ποσών των εισοδημάτων που εκχωρούνται στο Δημόσιο, καθώς και κάθε άλλη λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή των διατάξεων αυτής της παραγράφου.

2.4.3 Απαλλαγές από το φόρο(Φ.Π.)

1) Απαλλάσσονται από το φόρο προσωπικά και με τον όρο της αμοιβαιότητας:

α) Οι αλλοδαποί πρεσβευτές και οι λοιποί διπλωματικοί αντιπρόσωποι και πράκτορες για το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες και για τα από κάθε πηγή εισοδήματά τους που αποκτώνται στην αλλοδαπή.

β) Οι πρόξενοι και προξενικοί πράκτορες, ως και το κατώτερο προσωπικό των ξένων πρεσβειών και προξενείων, εφόσον έχουν την ιθαγένεια του Κράτους που αντιπροσωπεύεται και αποκτούν στην Ελλάδα εισόδημα μόνο από μισθωτές υπηρεσίες.

2) Από το εισόδημα από ακίνητα απαλλάσσεται:

α) Το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από την παραχώρηση της χρήσης ακινήτων από τον κύριο, νομέα ή επικαρπώτη αυτών, στο Ελληνικό Δημόσιο ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, χωρίς αντάλλαγμα.

β) Το ακαθάριστο τεκμαρτό εισόδημα από ιδιοκατοίκηση γενικά.

γ) Το τεκμαρτό εισόδημα που προκύπτει από τη δωρεάν παραχώρηση της χρήσης κατοικίας εμβαδού μέχρι εκατό (200) τετραγωνικά μέτρα, από το γονέα που έχει την κυριότητα ή την επικαρπία αυτής προς τα τέκνα του ή από τα τέκνα που έχουν την κυριότητα ή την επικαρπία αυτής προς τους γονείς τους, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί ως κύρια κατοικία

3) Από το εισόδημα από κινητές αξίες απαλλάσσονται:

α) Οι τόκοι οποιασδήποτε μορφής κατάθεσης σε τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα ή το Ταχυδρομικό Ταμιευτήριο, εφόσον η κατάθεση δεν είναι σε ευρώ και ο δικαιούχος είναι μόνιμος κάτοικος εξωτερικού.

β) Οι τόκοι εκούσιων καταθέσεων όψεως ή ταμιευτηρίου στο Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, εφόσον οι καταθέσεις αυτές δεν είναι σε ευρώ και ο δικαιούχος είναι μόνιμος κάτοικος εξωτερικού.

γ) Οι τόκοι από υποχρεωτικές καταθέσεις τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων που λειτουργούν με τη μορφή αμιγούς πιστωτικού συνεταιρισμού του ν.1667/1986 στην Τράπεζα της Ελλάδος καθώς και οι τόκοι που προέρχονται από καταθέσεις του Ταχυδρομικού Ταμιευτηρίου και του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων στην Τράπεζα της Ελλάδος

δ) Οι τόκοι εθνικών δανείων που εκδίδονται με έντοκα γραμμάτια ή ομολογίες, εφόσον προβλέπεται η απαλλαγή από τον οικείο νόμο.

ε) Οι τόκοι ενυπόθηκων δανείων αλλοδαπής, τα οποία παρέχονται από αλλοδαπούς με εγγραφή υποθήκης σε πλοία ελληνικής ιθαγένειας.

στ) Οι τόκοι των ομολογιακών δανείων της Δημοσίας Επιχειρήσεως Ηλεκτρισμού και του Οργανισμού Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος, εφόσον προβλέπεται η απαλλαγή από τον οικείο νόμο.

ζ) Οι τόκοι των ομολογιακών δανείων που εκδίδει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων σε ευρώ ή συνάλλαγμα στην Ελλάδα ή στο εξωτερικό με την επιφύλαξη των διατάξεων της παραγράφου 8 του άρθρου 12.

η) Οι τόκοι των εκδιδόμενων ομολογιακών δανείων και η υπεραξία που τυχόν προκύπτει κατά την εξόφληση των ομολόγων με ρήτρα εξωτερικού συναλλάγματος ή ευρωπαϊκής νομισματικής μονάδας (ECU).

θ) Τα μερίσματα από ιδρυτικούς τίτλους και μετοχές ημεδαπών ανώνυμων εταιριών που ασχολούνται με την εκμετάλλευση πλοίων των οποίων τα κέρδη υπόκεινται στον ειδικό φόρο πλοίων, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά.

Αν η ανώνυμη εταιρία παράλληλα με την εκμετάλλευση των πλοίων ασκεί και άλλες επιχειρήσεις τότε απαλλάσσεται από το φόρο ποσό μερίσματος ίσο με τη σχέση μεταξύ των ακαθάριστων εσόδων από την εκμετάλλευση των πλοίων και του συνόλου των ακαθάριστων εσόδων της εταιρίας.

ι) Τα κέρδη αμοιβαίων κεφαλαίων του Ν.3283/2004 (ΦΕΚ 210 Α) και του Ν.2778/1999 (ΦΕΚ 295 Α), καθώς και η πρόσθετη αξία που αποκτούν οι μεριδιούχοι

αυτών των αμοιβαίων κεφαλαίων από την εξαγορά των μεριδίων τους σε τιμή ανώτερη της τιμής κτήσης, επιφυλασσομένων των διατάξεων της παραγράφου 3 του άρθρου 33 του Ν.3283/2004 και της παραγράφου 2 του άρθρου 20 του Ν.2778/1999. Η πιο πάνω απαλλαγή ισχύει και για τα αμοιβαία κεφάλαια που είναι εγκατεστημένα σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε κράτος του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου / Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΟΧ/ΕΖΕΣ) . Η πιο πάνω απαλλαγή ισχύει και για τα αμοιβαία κεφάλαια που έχουν συσταθεί σε άλλο κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

4) Από το εισόδημα από εμπορικές επιχειρήσεις απαλλάσσονται:

α) Τα κέρδη από την εκμετάλλευση πλοίων, τα οποία υπόκεινται στον ειδικό φόρο για τα πλοία, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά.

β) Τα κέρδη από τη λιανική πώληση καπνού ή από την άσκηση του επαγγέλματος του μικροπωλητή ή από την εκμετάλλευση περιπτέρου ή από την εκμετάλλευση καφενείου, κυλικείου, κουρείου κ.λπ. μέσα στα κτίρια και καταστήματα στα οποία στεγάζονται δημόσιες γενικά υπηρεσίες ή δημοτικές ή κοινοτικές και εκκλησιαστικές υπηρεσίες ή υπηρεσίες νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, τα οποία πραγματοποιούνται από ανάπηρους και θύματα πολέμου στους οποίους χορηγήθηκε σχετική άδεια, εφόσον η εκμετάλλευση αυτών ενεργείται από τους ίδιους. Επίσης, απαλλάσσεται το δικαίωμα που παίρνουν τα πρόσωπα αυτά από την παραχώρηση της εκμετάλλευσης του περιπτέρου, καφενείου κ.λπ. σε τρίτους.

γ) Από 1ης Ιανουαρίου 2003 το ποσό της επιχορήγησης που καταβάλλεται στους νέους επαγγελματίες οι οποίοι υπάγονται στα προγράμματα απασχόλησης του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (Ο.Α.Ε.Δ.) της παραγράφου 9 του άρθρου 29 του ν. 1262/1982 (ΦΕΚ 70 Α').

(Οι διατάξεις του προηγούμενου εδαφίου ισχύουν και για τα ποσά των επιχορηγήσεων που καταβάλλονται στους νέους ελεύθερους επαγγελματίες.)

5) Από το εισόδημα από μισθωτές υπηρεσίες απαλλάσσονται:

α) Οι συντάξεις και κάθε είδους περιθάλψεις, οι οποίες παρέχονται σε ανάπηρους πολέμου και θύματα ή οικογένειες θυμάτων πολέμου ως και σε ανάπηρους και θύματα ειρηνικής περιόδου στρατιωτικούς γενικά που έπαθαν κατά την εκτέλεση της υπηρεσίας τους προδήλως, αναμφισβήτητα και εξαιτίας αυτής.

β) Η σύνταξη που καταβάλλεται σε ανάπηρους πολέμου με βάση τα έτη υπηρεσίας τους στο Δημόσιο, ελάμβανε ο δικαιούχος αν δε είχε παραιτηθεί από το δικαίωμα λήψης της. Η διάταξη αυτής της περίπτωσης εφαρμόζεται ανάλογα και στις συντάξεις που καταβάλλονται από το Δημόσιο σε θύματα ή οικογένειες θυμάτων πολέμου.

γ) Το εξωιδρυματικό επίδομα, καθώς και το ποσό με το οποίο προσαυξάνεται η σύνταξη, που καταβάλλεται σε τυφλούς και γενικά σε πρόσωπα, που ευρίσκονται διαρκώς σε κατάσταση που απαιτεί συνεχή επίβλεψη, περιποίηση και συμπάρσταση άλλων προσώπων (απόλυτος αναπηρία), τα οποία καταβάλλονται στους δικαιούχους από το Δημόσιο ή άλλους ασφαλιστικούς φορείς.

δ) Η σύνταξη, που καταβάλλεται σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 63 του ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α').

ε) Οι μισθοί, συντάξεις και η πάγια αντιμισθία που χορηγούνται σε πρόσωπα που είναι ολικώς τυφλοί, καθώς και σε πρόσωπα που παρουσιάζουν βαριές κινητικές αναπηρίες, που υπερβαίνει σε ποσοστό το ογδόντα τοις εκατό (80%).

στ) Οι αποδοχές των αλλοδαπών κατωτέρων πληρωμάτων των εμπορικών πλοίων.

ζ) Το καθαρό ποσό της ειδικής αποζημίωσης που παίρνουν εκτός των αποδοχών της οργανικής τους θέσης οι αποσπασμένοι εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης σχολικών μονάδων της Βαυαρίας της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας με φορέα το Ελληνικό Γενικό Προξενείο στο Μόναχο.

η) Τα επιδόματα που καταβάλλονται στους δικαιούχους σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2, 3 και 6 του άρθρου 63 του Ν. 1892/1990 (ΦΕΚ 101 Α')

6) Επίσης απαλλάσσονται από το φόρο:

α) Οι αμοιβές που καταβάλλει η Παγκόσμια Ένωση Αναπήρων Καλλιτεχνών (V.D.M.F.K.), στα μέλη της ζωγράφους με το πόδι και το στόμα, που είναι μόνιμοι κάτοικοι Ελλάδας, για την εργασία της ζωγραφικής που κάνουν, αμειβόμενοι αποκλειστικά από την Ένωση αυτή σε συνάλλαγμα.

β) Τα χρηματικά βραβεία που καταβάλλονται από το Δημόσιο ή την Ακαδημία Αθηνών ή τον Οργανισμό Μεγάλου Μουσικής Αθηνών, για τη βράβευση επιστημονικών, καλλιτεχνικών και πνευματικών γενικά επιδόσεων, καθώς και αυτά που απονέμονται από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αφού προκηρυχθεί νόμιμα σχετικός δημόσιος διαγωνισμός.

γ) Τα ποσά των υποτροφιών που καταβάλλονται σε όσους νόμιμα έλαβαν την υποτροφία από το Δημόσιο ή από τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου ή από τα ιδρύματα και από περιουσίες του α.ν. 2039/1939 (ΦΕΚ 455 Α'), εφόσον από αυτά αποδεδειγμένα επιδιώκονται σκοποί εθνωφελείς ή θρησκευτικοί ή φιλανθρωπικοί ή εκπαιδευτικοί ή καλλιτεχνικοί ή κοινωφελείς, ως και τα ποσά των υποτροφιών που παρέχονται σε Έλληνες υποτρόφους από ξένα κράτη ή αλλοδαπά ιδρύματα και οργανισμούς.

δ) Τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται στους αναγνωρισμένους πολιτικούς πρόσφυγες, σε αυτούς που διαμένουν προσωρινά στην Ελλάδα για ανθρωπιστικούς λόγους και σε όσους έχουν υποβάλει αίτηση για αναγνώριση προσφυγικής ιδιότητας, η οποία βρίσκεται στο στάδιο εξέτασης από το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης, από φορείς που υλοποιούν προγράμματα παροχής οικονομικής ενίσχυσης προσφύγων, τα οποία χρηματοδοτούνται από την Ύπατη Αρμοστεία του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (Ο.Η.Ε.), την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Ελληνικό Δημόσιο.

2.4.4 Έκπτωση δαπανών από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου

Από το συνολικό εισόδημα του φορολογούμενου αφαιρούνται, κατά περίπτωση, τα ποσά των πιο κάτω δαπανών:

α) Το ποσό της ετήσιας δαπάνης που καταβάλλει ο φορολογούμενος για ασφάλιστρα ασφαλίσεων ζωής ή θανάτου, ασφαλίσεων προσωπικών ατυχημάτων και για ασφαλιστήρια ασθένειας, για την ασφάλιση του ίδιου, του άλλου συζύγου και των τέκνων που τους βαρύνουν κατά τις διατάξεις του παρόντος.

Το ποσό που αφαιρείται δεν μπορεί να υπερβεί ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%) του αφορολόγητου ποσού του πρώτου κλιμακίου της κλίμακας (α) της παραγράφου 1 του άρθρου 9 που ισχύει για μισθωτό χωρίς τέκνα. Το ποσό της δαπάνης υπολογίζεται αθροιστικά και για τους δύο συζύγους, εκπίπτει μόνο εφόσον έχει περιληφθεί στην αρχική δήλωση και μερίζεται μεταξύ των συζύγων ανάλογα με το ύψος του εισοδήματος του καθενός που φορολογείται με τις γενικές διατάξεις, όπως αυτό δηλώθηκε με την αρχική δήλωση.

β) Το συνολικό ποσό των εισφορών που καταβάλλονται από το φορολογούμενο σε ταμεία ασφάλισης του, εφόσον η καταβολή τους είναι υποχρεωτική από το νόμο, καθώς και το ποσό των καταβαλλόμενων εισφορών στις περιπτώσεις προαιρετικής ασφάλισης του σε ταμεία που έχουν συσταθεί με νόμο.

γ) Το ποσό του μισθώματος που καταβάλλει ο φορολογούμενος:

αα) για κύρια κατοικία δική του και της οικογένειάς του, εφόσον η ηλικία του είναι μέχρι σαράντα (40) ετών και εγκαθίσταται ή μετακινείται εκτός των νομών Αττικής και Θεσσαλονίκης. Η έκπτωση παρέχεται για τα πρώτα πέντε (5) έτη της εγκατάστασής του, και

ββ) για τη μίσθωση κύριας κατοικίας από υπάλληλο στον τόπο που μετατίθεται εφόσον εκμισθώνει ιδιόκτητη κατοικία του σε άλλο τόπο.

Το ποσό του μισθώματος των περιπτώσεων αυτών που αφαιρείται δεν μπορεί να υπερβεί τα τριακόσια(300) ευρώ μηνιαίως. Δεν δικαιούνται την έκπτωση αυτή όσοι παίρνουν στεγαστικό επίδομα.

δ) Η αξία των ακινήτων, που μεταβιβάζονται, καθώς και τα χρηματικά ποσά που καταβάλλονται από το φορολογούμενο λόγω δωρεάς στο Δημόσιο, τους δήμους και τις κοινότητες του κράτους, τους ιερούς ναούς, τις ιερές μονές του Αγίου Όρους, το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, τα Πατριαρχεία Αλεξανδρείας και Ιεροσολύμων, την Ιερά Μονή Σινά, την Ορθόδοξη Εκκλησία της Αλβανίας, τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα, τα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό, καθώς και το Ταμείο Αρχαιολογικών Πόρων. Η αξία των ακινήτων καθορίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 41 του ν.1249/1982 (ΦΕΚ 43 Α') ή ύστερα από εκτίμηση που ενεργείται από τον προϊστάμενο της δημόσιας οικονομικής υπηρεσίας σύμφωνα με τις διατάξεις περί φορολογίας μεταβίβασης ακινήτων, στις περιοχές που δεν ισχύει το σύστημα του αντικειμενικού προσδιορισμού της αξίας των ακινήτων.

Η αξία των ιατρικών μηχανημάτων και των ασθενοφόρων αυτοκινήτων, που μεταβιβάζονται λόγω δωρεάς στα κρατικά και δημοτικά νοσηλευτικά ιδρύματα και τα νοσοκομεία που αποτελούν νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου και επιχορηγούνται από τον Κρατικό Προϋπολογισμό.

ε) Το ποσό των δεδουλευμένων τόκων που καταβάλλονται από το φορολογούμενο για:

αα) Στεγαστικά δάνεια για απόκτηση πρώτης κατοικίας που χορηγούνται στο φορολογούμενο με υποθήκη ή προσημείωση από τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα Ταχυδρομικά Ταμιευτήρια και λοιπούς πιστωτικούς οργανισμούς, εφόσον οφείλονται από αυτόν και η υποθήκη ή προσημείωση έχει εγγραφεί σε ακίνητο του ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων τους που τους βαρύνουν.

Σε περίπτωση σύναψης νέου δανείου από έναν από τους ανωτέρω φορείς, ανεξάρτητα αν είναι ο ίδιος με αυτόν που χορήγησε το αρχικό δάνειο ή όχι, με σκοπό την εξόφληση από τον υπόχρεο του παλαιού δανείου, οι δεδουλευμένοι τόκοι του νέου δανείου που αντιστοιχούν στο τμήμα αυτού που διατέθηκε για την εξόφληση του ανεξόφλητου υπολοίπου του παλαιού στεγαστικού δανείου, εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις που αναφέρονται στο προηγούμενο εδάφιο, εκπίπτουν από το εισόδημά του, για το χρονικό διάστημα που υπολείπεται από τη χορήγηση του νέου δανείου μέχρι τη λήξη του παλαιού δανείου.

Για την αναγνώριση της έκπτωσης πρέπει στο δανειστικό συμβόλαιο του φορέα που χορήγησε το νέο δάνειο, να αναγράφονται απαραίτητως, ο σκοπός του δανείου, το ανεξόφλητο ποσό του παλαιού δανείου, ο χρόνος λήξης του παλαιού δανείου και ότι έχει εγγραφεί υποθήκη ή προσημείωση, με τις ίδιες προϋποθέσεις που ίσχυαν και για το παλαιό δάνειο.

ββ) Στεγαστικά δάνεια για απόκτηση πρώτης κατοικίας που χορηγούνται από ασφαλιστικές επιχειρήσεις στους υπαλλήλους αυτών, εφόσον οφείλονται από αυτούς και η υποθήκη ή προσημείωση έχει εγγραφεί σε ακίνητό τους ή του άλλου συζύγου ή των τέκνων τους που τους βαρύνουν.

γγ) Προκαταβολές που χορηγούνται από τα Ταμεία Αλληλοβοηθείας Στρατού, Ναυτικού και Αεροπορίας, κατά τις διατάξεις του άρθρου 18 του ν.δ. 398/1974 (ΦΕΚ 116 Α') για απόκτηση πρώτης κατοικίας από τους βοηθηματούχους αυτών. "κατά την εφαρμογή των προηγούμενων υποπεριπτώσεων δεν θεωρείται ότι αποκτάται πρώτη κατοικία, αν ο υπόχρεος, ο άλλος σύζυγος και τα τέκνα που τους βαρύνουν, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7, έχουν δικαίωμα πλήρους κυριότητας ή ισόβιας επικαρπίας ή οίκησης, εξ ολοκλήρου ή επί ιδανικού μεριδίου, σε άλλη οικία ή οικίες, εφόσον το άθροισμα της συνολικής επιφάνειας που τους αντιστοιχεί υπερβαίνει τα τριάντα πέντε (35) τ.μ. προκειμένου για άγαμο, διαζευγμένο ή χήρο και τα εβδομήντα (70) τ.μ. προκειμένου για έγγαμο.

Η επιφάνεια αυτή προσαυξάνεται κατά είκοσι (20) τετραγωνικά μέτρα για καθένα τέκνο που βαρύνει τον υπόχρεο ή τον άλλο σύζυγο.

Αν η επιφάνεια της πρώτης κατοικίας υπερβαίνει τα εκατόν είκοσι (120) τ.μ. το ποσό της δαπάνης που εκπίπτει περιορίζεται στο μέρος που αυτό αναλογεί επιμεριστικά στη μέχρι των εκατόν είκοσι (120) τ.μ. επιφάνεια της κατοικίας".

δδ) Δάνεια που χορηγούνται στο φορολογούμενο από τράπεζες, το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων, τα Ταχυδρομικά Ταμιευτήρια και λοιπούς πιστωτικούς

οργανισμούς, εφόσον οφείλονται από αυτόν, για αναστήλωση, επισκευή, συντήρηση ή εξωραϊσμό διατηρητέων κτισμάτων, καθώς και κτισμάτων που βρίσκονται σε περιοχές χαρακτηριζόμενες ως παραδοσιακά τμήματα πόλεων ή ως παραδοσιακοί οικισμοί.

Οι διατάξεις αυτής της περίπτωσης ισχύουν για τόκους από συμβάσεις δανείων που συνάπτονται, καθώς και προκαταβολές που χορηγούνται μέχρι 31 η Δεκεμβρίου 2002. Το ποσό της δαπάνης της περίπτωσης αυτής δεν πρέπει να έχει εκπέσει με βάση άλλη διάταξη του παρόντος.

στ) Ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της δαπάνης που καταβλήθηκε από τον υπόχρεο για την αγορά μεριδίων μετοχικών και μεικτών αμοιβαίων κεφαλαίων εσωτερικού, εφόσον αυτά δεν μεταβιβάστούν για τρία (3) έτη από την αγορά τους. Το ποσό της έκπτωσης αφαιρείται από το συνολικό εισόδημα του έτους μέσα στο οποίο συμπληρώνονται τα τρία (3) έτη από την αγορά τους και δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ συνολικά κατά φορολογούμενο. Προϋπόθεση της έκπτωσης είναι το ποσό της δαπάνης για την αγορά των μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων να μην προέρχεται από ρευστοποιήσεις ήδη υπαρχόντων μετοχικών και μεικτών αμοιβαίων κεφαλαίων, αλλά από νέα κεφάλαια. Όταν αγοράζουν αμοιβαία κεφάλαια από κοινού περισσότερα πρόσωπα, το ποσό έκπτωσης των τριών χιλιάδων (3.000) ευρώ επιμερίζεται ανάλογα με τον αριθμό τους.

Οι διατάξεις αυτές ισχύουν για αγορές μεριδίων αμοιβαίων κεφαλαίων που πραγματοποιούνται από 1.1.2005 έως 31.12.2009. Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών μπορεί να παρατείνεται η χρονική περίοδος ισχύος.

ζ) Ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της δαπάνης για:

αα) Την αλλαγή εγκατάστασης κεντρικού κλιματισμού χρήσης καυσίμου από πετρέλαιο σε φυσικό αέριο ή για νέα εγκατάσταση φυσικού αερίου.

ββ) Την αντικατάσταση του λέβητα πετρελαίου για την εγκατάσταση τηλεθέρμανσης ή για νέα εγκατάσταση τηλεθέρμανσης.

γγ) Την αγορά ηλιακών συλλεκτών και για την εγκατάσταση κεντρικού κλιματισμού με χρήση ηλιακής ενέργειας.

δδ) Την αγορά αποκεντρωμένων συστημάτων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας που βασίζονται σε Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (φωτοβολταϊκά, μικρές ανεμογεννήτριες) και συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και ψύξης -θέρμανσης με χρήση

φυσικού αερίου ή ανανεώσιμων πηγών.

εε) Τη θερμομόνωση σε υφιστάμενα κτίρια.

Το ποσό της δαπάνης της περίπτωσης αυτής που αφαιρείται δεν μπορεί να υπερβεί τα επτακόσια (700) ευρώ.

Επίσης, εκπίπτει ως δαπάνη χωρίς δικαιολογητικά ποσό δύο χιλιάδες τετρακόσια (2.400) ευρώ για τον ίδιο το φορολογούμενο και για καθένα από τα πρόσωπα, που συνοικούν με αυτόν και τον βαρύνουν, εφόσον:

α) παρουσιάζουν αναπηρία εξήντα εφτά τοις εκατό (67%) και πάνω από νοητική καθυστέρηση, φυσική αναπηρία ή ψυχική πάθηση, με βάση τη γνωμάτευση της οικείας πρωτοβάθμιας υγειονομικής επιτροπής, που εδρεύει σε κάθε νομό. Δε λαμβάνεται υπόψη επαγγελματική ή ασφαλιστική αναπηρία,

β) είναι τυφλοί που είναι γραμμένοι στο γενικό μητρώο τυφλών, που τηρείται στην οικεία νομαρχία,

γ) είναι νεφροπαθείς που τελούν υπό αιμοκάθαρση ή περιτοναϊκή κάθαρση ή δεν έχουν κάνει μεταμόσχευση νεφρού, καθώς και τα πρόσωπα που πάσχουν από μεσογειακή, δρεπανοκυτταρική και μικροδρεπανοκυτταρική αναιμία και κάνουν μεταγγίσεις αίματος.

δ) είναι ανάπηροι αξιωματικοί ή οπλίτες, οι οποίοι με την ιδιότητα του αναπήρου παίρνουν σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ή αξιωματικοί οι οποίοι έχουν τεθεί σε κατάσταση πολεμικής διαθεσιμότητας ή αξιωματικοί που εξαιτίας πολεμικού τραύματος ή νοσήματος που επήλθε λόγω κακουχιών σε πολεμική περίοδο, βρίσκονται σε κατάσταση υπηρεσίας γραφείου ή πρόσωπα που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του ν. 1579/1950 (ΦΕΚ 286 Α') και του ν.δ. 330/1947 (ΦΕΚ 84 Α').

ε) είναι θύματα πολέμου. Θύματα πολέμου κατά την έννοια του παρόντος είναι τα πρόσωπα που λαμβάνουν σύνταξη από πολεμική αιτία.

Με τα θύματα πολέμου εξομοιώνονται και τα πρόσωπα τα οποία ως μέλη οικογενειών αξιωματικών και οπλιτών, οι οποίοι απεβίωσαν κατά την εκτέλεση διατεταγμένης υπηρεσίας σε ειρηνική περίοδο, δικαιούνται σύνταξη από το δημόσιο ταμείο,

στ) παίρνουν σύνταξη από το δημόσιο ταμείο ως ανάπηροι ή θύματα εθνικής αντίστασης ή εμφυλίου πολέμου σύμφωνα με τις διατάξεις των νόμων 1543/1985 (ΦΕΚ 73 Α') και 1863/1985 (ΦΕΚ 204 Α'), όπως τροποποιήθηκαν με το ν. 1976/1991 (ΦΕΚ 184 Α').

Για τη σύζυγο η οποία έχει εισόδημα, οι δαπάνες των περιπτώσεων β', γ', δ', ε', στ' και ζ της παραγράφου 1 και της παραγράφου 2 που αφορούν την ίδια, καθώς και της παραγράφου 2, που αφορούν τα τέκνα της από προηγούμενο γάμο, τα χωρίς γάμο τέκνα της, τους γονείς της και τους ανήλικους ορφανούς από πατέρα και μητέρα συγγενείς της μέχρι το δεύτερο βαθμό, αφαιρούνται από το δικό της εισόδημα.

Όταν οι σύζυγοι υποχρεούνται, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 5, να υποβάλλουν κοινή δήλωση και όταν λόγω θανάτου του ενός από τους συζύγους υποβάλλονται χωριστές δηλώσεις, αν ο ένας από τους συζύγους δεν έχει φορολογούμενο εισόδημα ή αυτό είναι κατώτερο από το άθροισμα των ποσών που αφορούν τις δαπάνες της παραγράφου 1, το άθροισμα αυτών ή η διαφορά που προκύπτει δεν προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου

Όταν ο ένας από τους συζύγους δεν έχει εισόδημα φορολογούμενο ή αυτό που έχει είναι κατώτερο από το ποσό της δαπάνης της παραγράφου 2, που αφορά αυτόν προσωπικά και τα πρόσωπα που τον βαρύνουν, ολόκληρο το ποσό της δαπάνης ή η διαφορά προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου. Όταν το σύνολο των δαπανών του ενός συζύγου είναι ανώτερο από το φορολογούμενο εισόδημά του, τότε η διαφορά που προκύπτει και μέχρι το ποσό της δαπάνης της παραγράφου 2 προστίθεται στις δαπάνες του άλλου συζύγου.

Όσοι κατοικούν στην αλλοδαπή και αποκτούν εισόδημα από πηγή που βρίσκεται στην Ελλάδα δεν δικαιούνται τις εκπτώσεις των παραγράφων 1 και 2.

Αν προκύπτει εισόδημα, σε περιπτώσεις σχολάζουσας κληρονομιάς, επιδικίας ή μεσεγγύησης, δεν υπολογίζονται εκπτώσεις.

Με απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για την αναγνώριση της συνδρομής των προϋποθέσεων για την αφαίρεση των ποσών των δαπανών που ορίζονται από το άρθρο αυτό.

Επίσης, με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, οι οποίες δημοσιεύονται στην εφημερίδα της Κυβερνήσεως, καθορίζονται τα δικαιολογητικά τα οποία απαιτούνται για την απόδειξη του ποσοστού της αναπηρίας. Με τις αποφάσεις των προηγούμενων εδαφίων ορίζεται επίσης και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια που είναι αναγκαία για την εφαρμογή του άρθρου αυτού.

2.4.5 Φορολογία εισοδήματος νομικών προσώπων

Στο φόρο υπόκεινται:

α) Οι ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες.

β) Οι δημόσιες, δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις και εκμεταλλεύσεις κερδοσκοπικού χαρακτήρα ανεξάρτητα αν αποτελούν ή όχι ίδια νομικά πρόσωπα.

γ) Οι συνεταιρισμοί που έχουν συσταθεί νόμιμα και οι ενώσεις τους.

δ) Οι αλλοδαπές επιχειρήσεις που λειτουργούν με οποιονδήποτε τύπο εταιρίας, καθώς και οι κάθε είδους αλλοδαποί οργανισμοί που αποβλέπουν στην απόκτηση οικονομικών ωφελημάτων.

ε) Οι ημεδαπές εταιρίες περιορισμένης ευθύνης.

Επίσης, στο φόρο αυτόν υπόκεινται και τα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ημεδαπά ή αλλοδαπά νομικά πρόσωπα δημόσιου ή ιδιωτικού δικαίου, στα οποία περιλαμβάνονται και τα κάθε είδους ιδρύματα.

2.4.6 Απαλλαγές από το φόρο(Ν.Π)

Απαλλάσσονται από το φόρο:

α) Το Ελληνικό Δημόσιο στο οποίο περιλαμβάνονται και οι αποκεντρωμένες δημόσιες υπηρεσίες, οι οποίες λειτουργούν ως ειδικά ταμεία, οι δήμοι και οι κοινότητες, τα δημοτικά και κοινοτικά ιδρύματα και τα λοιπά δημοτικά και κοινοτικά νομικά πρόσωπα, οι σύνδεσμοι δήμων και κοινοτήτων, οι αποκλειστικά αμιγείς δημοτικές και κοινοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης, αποχέτευσης και διαχείρισης απορριμμάτων, και τηλεθέρμανσης, η Ένωση Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Ελλάδος, η Κεντρική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων της Ελλάδας και οι τοπικές ενώσεις δήμων και κοινοτήτων για τα κάθε είδους εισοδήματά τους

β) Τα εισοδήματα από οικοδομές γενικά και από εκμίσθωση γαιών που ανήκουν στους Ιερούς Ναούς, στις Ιερές Μητροπόλεις, στις Ιερές Μονές, στις Ιερές Μονές του Αγίου Όρους, στην Ιερά Μονή Πάτμου, στην Ιερά Μονή Σινά, στην Αποστολική Διακονία, στον Πανάγιο Τάφο, στο Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως, στα Πατριαρχεία Ιεροσολύμων και Αλεξανδρείας, στην Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου, καθώς και στις Ιερές Σταυροπηγιακές Μονές

γ) Τα εισοδήματα από οικοδομές γενικά και από εκμίσθωση γαιών τα οποία αποκτούν τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα που νόμιμα έχουν συσταθεί ή συνιστώνται και τα οποία επιδιώκουν αποδεδειγμένα κοινωφελείς σκοπούς. Κατ' εξαίρεση, τα

ημεδαπά κοινωφελή ιδρύματα απαλλάσσονται και για τα εισοδήματα από μερίσματα μετοχών αλλοδαπών ανωνύμων εταιριών

δ) Τα τεκμαρτά εισοδήματα από ακίνητα τα οποία ανήκουν σε αναγνωρισμένα ξένα θρησκευόμενα και δόγματα, εφόσον χρησιμοποιούνται για την τέλεση της λατρείας τους και τη διεξαγωγή υπηρεσιών θρησκευτικής φύσης, με τον όρο της αμοιβαιότητας.

ε) Τα τεκμαρτά εισοδήματα από ακίνητα τα οποία ανήκουν σε ξένα κράτη, εφόσον χρησιμοποιούνται για την εγκατάσταση των πρεσβειών και προξενείων τους, με τον όρο της αμοιβαιότητας.

στ) Τα κέρδη από την εκμετάλλευση πλοίων υπό ελληνική σημαία, που αποκτώνται από ημεδαπές ανώνυμες εταιρίες, συνεταιρισμούς ή ενώσεις συνεταιρισμών, τα οποία υπόκεινται στον ειδικό φόρο για τα πλοία, όπως αυτός ισχύει κάθε φορά. Αν δικαιούχος των ως άνω κερδών είναι ημεδαπή ανώνυμη εταιρία ή εταιρία περιορισμένης ευθύνης ή συνεταιρισμός, σε περίπτωση διανομής τους με οποιαδήποτε μορφή, τα κέρδη αυτά δεν υπόκεινται σε φόρο εισοδήματος, μη εφαρμοζόμενων των διατάξεων της παρ. 2 του άρθρου 106 του παρόντος.

η) Τα κέρδη από την εκμετάλλευση πλοίων υπό ξένη σημαία και αεροσκαφών, που πραγματοποιούν στην Ελλάδα οι αλλοδαπές επιχειρήσεις, με τον όρο της αμοιβαιότητας.

θ) Τα εισοδήματα που αποκτούν οι συνεταιρισμοί πρώτου, δεύτερου και τρίτου βαθμού που χαρακτηρίζονται από το νόμο ως αγροτικοί από δραστηριότητες που εμπίπτουν στους σκοπούς που καθορίζονται από τις διατάξεις του καταστατικού τους. Στην απαλλαγή αυτή δεν περιλαμβάνονται:

αα) Τα εισοδήματα από εκμίσθωση ακινήτων και από κινητές αξίες, εκτός των τόκων από συναλλαγματικές και γραμμάτια, εφόσον πηγάζουν από εμπορικές συναλλαγές, καθώς και των τόκων από δάνεια ή πιστώσεις στα μέλη του συνεταιρισμού.

ββ) Τα κέρδη από πώληση προϊόντων μετά από προηγούμενη επεξεργασία τους ή διασκευή η οποία μπορεί να προσδώσει σε αυτά το χαρακτήρα βιομηχανικών προϊόντων. Δεν θεωρείται ως βιομηχανική επεξεργασία η διαλογή, εξευγενισμός, καθαρισμός, έκθλιψη, εκκόκκιση, εκχύμωση, αποφλοίωση, παστερίωση, η παραγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων, καθώς και η απλή συσκευασία για τη συντήρηση και μεταφορά των γεωργικών προϊόντων στον τόπο της κατανάλωσης, ανεξάρτητα από τα μέσα που χρησιμοποιούνται για το σκοπό αυτόν.

γγ) Τα κέρδη από τη λιανική πώληση σε τρίτους γεωργικών προϊόντων γενικά παραγωγής του συνεταιρισμού ή των μελών αυτού από ίδια πρατήρια ή με τη μεσολάβηση τρίτων που ενεργούν λιανική πώληση κατ' εντολή και για λογαριασμό τους.

δδ) Τα κέρδη από την πώληση σε τρίτους που δεν είναι μέλη του συνεταιρισμού, αγαθών γενικά που δεν παράγονται από το συνεταιρισμό ή από τα μέλη του, καθώς και τα κέρδη από παροχή υπηρεσιών σε τρίτους που δεν είναι μέλη του συνεταιρισμού.

Στα εισοδήματα αυτά συμψηφίζονται οι τυχόν ζημίες, που προκύπτουν από κλάδους του συνεταιρισμού, που απαλλάσσονται από το φόρο.

ι) Τα εισοδήματα από κινητές αξίες, που αναφέρονται στην παρ. 3 του άρθρου 6 τα οποία αποκτώνται από νομικά πρόσωπα που υπόκεινται στη φορολογία του παρόντος.

ια) Οι εταιρίες επενδύσεων χαρτοφυλακίου και τα αμοιβαία κεφάλαια, επιφυλασσόμενων των διατάξεων των παρ. 3 και 5 του άρθρου 114.

ιβ) Τα εισοδήματα που απαλλάσσονται της φορολογίας με βάση σύμβαση που έχει κυρωθεί με νόμο.

ιγ) Οι τόκοι που αποκτά η Εθνική Κτηματική Τράπεζα της Ελλάδος από τη χορήγηση δανείων προς το Ελληνικό Δημόσιο, εφόσον:

αα) το χορηγούμενο δάνειο προέρχεται από ισόποσο δάνειο, το οποίο έχει λάβει προηγουμένως η Τράπεζα με εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου από το Ταμείο Αποκαταστάσεως του Συμβουλίου της Ευρώπης,

ββ) τα δύο ως άνω δάνεια έχουν την ίδια διάρκεια και επιβαρύνονται με το ίδιο επιτόκιο και

γγ) στη συναπτόμενη μεταξύ του Ελληνικού Δημοσίου και της Εθνικής Κτηματικής Τράπεζας της Ελλάδος σύμβαση αναφέρονται οι ανωτέρω όροι, καθώς και ο όρος απαλλαγής των τόκων από τη φορολογία εισοδήματος.

Η διαφορά υπερτιμήματος των οικοπέδων που πωλούν στα μέλη τους οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, εφόσον εμφανίζεται σε ειδικό λογαριασμό αποθεματικού και χρησιμοποιηθεί αποκλειστικά για την εκτέλεση έργων κοινής ωφέλειας, που θα εξυπηρετήσουν τις ανάγκες του οικισμού, δεν αποτελεί εισόδημα του συνεταιρισμού. Σε περίπτωση διανομής με οποιονδήποτε τρόπο του πιο πάνω υπερτιμήματος στα μέλη του συνεταιρισμού, αυτό φορολογείται με βάση τις διατάξεις που ισχύουν κάθε φορά.

2.4.7 Απαλλαγές από το φόρο κερδών από λαχεία

Από το φόρο απαλλάσσονται:

- α) Το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα που εξομοιώνονται μ' αυτό
- β) Οι δήμοι και οι κοινότητες
- γ) Τα μετοχικά ταμεία ή ταμεία πρόνοιας ή αλληλοβοήθειας των στρατιωτικών ή πολιτικών υπαλλήλων
- δ) Τα κέρδη που με ειδικούς νόμους εξαιρούνται από τη φορολογία

2.4.8 Ειδικές απαλλαγές για την απόκτηση πρώτης κατοικίας

A' ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ-ΚΛΗΡΟΔΟΣΙΑ

Με τις διατάξεις του άρθρου 17ν. 1591/86 θεσπίστηκε απαλλαγή από το φόρο κληρονομίας, για την απόκτηση Α' κατοικίας.

B' ΓΟΝΙΚΗ ΠΑΡΟΧΗ

Σύμφωνα με το νόμο 1828/89, άρθρο 23 παρ.6 ισχύει απαλλαγή από το φόρο όταν με γονική παροχή μεταβιβάζεται οικία ή διαμέρισμα ή οικόπεδο εξ ολοκλήρου και κατά πλήρες κυριότητας δικαίωμα και με τις λοιπές προϋποθέσεις που θέτει ο νόμος. Στις 30-6-1992 και σύμφωνα με το ν.2065/1992 άρθρο 31 παρ.3 τα ποσά αλλάζουν για το δικαιούχο γονικής παροχής και για κάθε προστατευόμενο μέλος της οικογενείας του.

2.4.9 Απαλλαγές και μειώσεις από τον φόρο κληρονομιών

Η επιβολή του φόρου γίνεται στην περιουσία που μεταβιβάζεται αιτία θανάτου. Ως αιτία θανάτου μεταβίβαση, κατά το άρθρο 2 της νομοθετικής διάταξης 118/1873, που εφαρμόζεται σε υποθέσεις για τις οποίες η φορολογική υποχρέωση γεννήθηκε από την 1-1-1972 και μετά, είναι εκείνη που πραγματοποιείται συνέπεια κληρονομιάς, κληροδοσίας, τρόπου, νέμεσης, σύμβασης ασφάλειας ζωής του κληρονόμου και τέλος η συνέπεια ανασφάλισης του κληρονομούμενου, αν η ασφάλιση αυτή δεν προβλέπεται από το νόμο.

Από την αξία της κληρονομιάς και ιδιαίτερα από κάθε μερίδα εκπίπτουν αναλογικά:

- Τα βέβαια και εκκαθαρισμένα χρέη
- Τα χρέη του κληρονομούμενου από φόρους, τέλη ή άλλα δικαιώματα προς το Δημόσιο

-Τα νοσήλια των τελευταίων έξι μηνών πριν από το θάνατο του κληρονομούμενου εφόσον οφείλονταν κατά το χρόνο θανάτου.

Από την αξία κάθε κληρονομικής μερίδας εκπίπτονται αναλογικά:

-Τα έξοδα δημοσίευσης της διαθήκης, της έκδοσης του κληρονομητηρίου, της απογραφής την κληρονομιάς

-Τα δικαστικά έξοδα κήρυξης της αφάνειας

-Τα έξοδα διαχείρισης και εκκαθάρισης της κληρονομιάς της αλλοδαπής

-Τα αποδεδειγμένα έξοδα κηδείας ή ένα καθορισμένο ποσό αν δεν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία

-Τα κληροδοτήματα

Απαλλαγές από το φόρο και μειώσεις:

1)Οι περιουσίες που αποκτήθηκαν με κληρονομιά απαλλάσσονται από τον φόρο ολοσχερώς αν αυτός που τις απέκτησε είναι:

-Το Δημόσιο, δήμος, κοινότητα, ιερός ναός, ιερή μονή ή Ν.Π.Δ.Δ. Τα πρόσωπα αυτά δεν έχουν υποχρέωση να υποβάλλουν φορολογική δήλωση

-Νομικό πρόσωπο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που έχει συσταθεί μόνιμα στην Ελλάδα και επιδιώκει αποδεδειγμένα σκοπούς εθνωφελείς, φιλανθρωπικούς ή κοινωφελείς 'όπως και το αλλοδαπό νομικό πρόσωπο που έχει κάποιον από τους παραπάνω σκοπούς, με τον όρο όμως της αμοιβαιότητας.

-Τα αλληλοβοηθητικά ταμεία περίθαλψης των εργατοϋπαλλήλων

-Τα αλλοδαπά φυσικά πρόσωπα με τον όρο της αμοιβαιότητας

-Οι περιουσίες του άρθρου 96 του Α.Ν,2039/1939

-Τα πολιτικά κόμματα που έχουν συσταθεί στην Ελλάδα και είναι αναγνωρισμένα από τον κανονισμό της Βουλής

2)Από το φόρο που αναλογεί σε κάθε κληρονομική μερίδα αφαιρείται το διπλάσιο του αφορολογήτου ορίου , μόνο για τους φορολογούμενους που υπάγονται στην Α' και Β' κατηγορία, αν η κληρονομιά κατά το μισό τουλάχιστον της αξίας της αποτελείται από γεωργικά ή κτηνοτροφικά περιουσιακά στοιχεία, ο κληρονόμος ασχολείται κατά κύριο επάγγελμα με γεωργικές γενικώς εργασίες και είναι κατιών, ανιών ή σύζυγος του κληρονομούμενου.

3)Με την παράγραφο 2 του άρθρου 35 του ν.2065/1992 ορίζεται από την αγοραία αξία κάθε στρέμματος γεωργοκτηνοτροφικής έκτασης. Η συνολική απαλλαγή δεν

μπορεί να υπερβεί τα 80 στρέμματα συνολικά και την αντίστοιχη αξία τους. Για την απαλλαγή πρέπει να συντρέχουν πρόσθετα οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

Α)Οι κληρονόμοι-κληροδόχοι είναι τέκνα, σύζυγος, γονείς ή αδελφοί του κληρονομούμενου

Β)οι κληρονόμοι-κληροδόχοι να ασχολούνται προσωπικά και κατά κύριο επάγγελμα στη γεωργία-κτηνοτροφία

Γ)Η έκταση θα χρησιμοποιείται από τους κληρονόμους συνέχεια για 15 χρόνια αποκλειστικά για γεωργοκτηνοτροφική εκμετάλλευση.

Αν το ίδιο κληρονομητέο περιουσιακό στοιχείο μεταβιβασθεί ξανά αιτία θανάτου μέσα σε μια πενταετία από την αρχική μεταβίβαση, ο φόρος για τη νέα μεταβίβαση εφόσον είναι ίσος ή μικρότερος από εκείνον της πρώτης μεταβίβασης, μειώνεται στα 5/10 μέχρι τα 9/10. Ανάλογα με το αν η νέα μεταβίβαση έγινε μέσα στον πρώτο, δεύτερο... ή πέμπτο χρόνο από την αρχική. Αν είναι μεγαλύτερος από τον φόρο της αρχικής μεταβίβασης οφείλεται εκτός από το μειωμένο φόρο και ολόκληρη η επιπλέον διαφορά.

Για την περίπτωση παραχώρησης περιουσιακών στοιχείων στο δημόσιο με βάση το άρθρο 20 του Ν.Δ.118/1973 ισχύει ότι ο κληρονόμος μπορεί, για ορισμένα περιουσιακά στοιχεία της κληρονομιάς, να μη φορολογηθεί αν μεταβιβάσει στο δημόσιο μέσα σε ορισμένο χρόνο και σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος. Είναι όμως δυνατή η εξόφληση του φόρου κληρονομιάς με μεταβίβαση στο Δημόσιο ολόκληρου ακινήτου που είτε προέρχεται ολόκληρο από κληρονομιά είτε κατά το 50% τουλάχιστον από κληρονομιά και το υπόλοιπο ανήκει στην κυριότητα του υπόχρεου από άλλη αιτία και πάντα σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που ορίζει ο νόμος (Μελισσαρόπουλος Κ.).

2.4.10 Απαλλαγές από τον φόρο δωρεών

Ο φόρος επιβάλλεται στην περιουσία που μεταβιβάζεται με δωρεά. Ο νόμος προσδιορίζοντας την έννοια δωρεά μεταβιβαζόμενης περιουσίας ορίζει ότι για να επιβληθεί φόρος, κτήση αιτία δωρεάς είναι:

Α) Εκείνη που πραγματοποιείται συνέπεια παροχής, παραχώρησης ή μεταβίβασης οποιουδήποτε περιουσιακού στοιχείου χωρίς αντάλλαγμα έστω και αν για αυτή την δωρεά δεν καταρτίστηκε επίσημο έγγραφο (άτυπη δωρεά)

Β) Εκείνη που πραγματοποιείται κατόπιν δωρεάς, καταρτίζεται σύμφωνα με τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα και απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο

Πέρα όμως των ανωτέρω, με σκοπό να αποτραπεί η καταστρατήγηση του νόμου, ο κώδικας θεωρεί, κατ' αμάχητο τεκμήριο, ως δωρεά:

Α) Την απαλλοτρίωση περιουσίας μεταξύ συζύγων, ανιόντων ή κατιόντων με αντάλλαγμα τη σύσταση προσόδου ή διατροφής

Β) Την αποζημίωση που καταβάλλεται από τον ασφαλιστή στο δικαιούχο, λόγω θανάτου του ασφαλισμένου, εφόσον στο ασφαλιστήριο αναφέρεται ο δικαιούχος και με την προϋπόθεση ότι η ασφάλεια καταρτίστηκε ή μεταφέρθηκε στην Ελλάδα.

Γ) Η ασφάλεια που έγινε στην αλλοδαπή και δεν μεταφέρθηκε στην Ελλάδα, εφόσον ο δικαιούχος είναι Έλληνας υπήκοος.

Δ) Αποζημίωση ή το βοήθημα που καταβάλλεται εφάπαξ ή περιοδικά από ασφαλιστικό ταμείο ή οργανισμό λόγω θανάτου του ασφαλισμένου

Ε) Ο προϊστάμενος Δ.Ο.Υ. μπορεί να χαρακτηρίσει κάθε μερική ή ολική παραχώρηση περιουσίας που έγινε εικονικά ως σύμβαση εξ' επαχθούς αιτίας και υποκρύπτει δωρεά.

Απαλλάσσονται από τον φόρο οι περιουσίες που αποκτήθηκαν με δωρεά από:

Α) Το Δημόσιο, δήμους ή κοινότητες, ιερές μονές ή ναούς και Ν.Π.Δ.Δ.

Β) Μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα νομικά πρόσωπα

Γ) Τα βοηθήματα ή αποζημιώσεις που καταβάλλονται από ασφαλιστικούς οργανισμούς ή ασφαλιστικά ταμεία λόγω θανάτου του ασφαλισμένου σε τέκνα, χήρα, γονείς και άγαμες αδελφές.

Δ) Τα αλληλοβοηθητικά ταμεία περίθαλψης

Τέλος προκειμένου για γεωργικές ή κτηνοτροφικές εκτάσεις, που μεταβιβάζονται με δωρεά, ισχύουν οι ίδιες απαλλαγές που ισχύουν και όταν αυτές μεταβιβάζονται αιτία θανάτου.

3° ΚΕΦΑΛΑΙΟ

3.1 Συμπεράσματα για την σημασία των κοινωνικών φοροαπαλλαγών

Η αξιολόγηση των φοροαπαλλαγών καθώς και η απόφαση για την κατάργηση ή διατήρησή τους γίνεται βάσει ενός πλαισίου οικονομικών και κοινωνικών κριτηρίων και αρχών. Το οικονομικό επιτελείο επιδιώκει καταργώντας τις φοροαπαλλαγές που δεν εξυπηρετούν κοινωνικούς σκοπούς και κοστίζουν ακριβά στο Δημόσιο, να ενισχύει το ταμείο του Κράτους και να επικεντρώνει το ενδιαφέρον και την έρευνα του σε νέα κοινωνικά στρώματα ή οικονομικούς τομείς που χρειάζονται ενίσχυση.

Παράδειγμα κρατικής παρέμβασης μέσω των φοροαπαλλαγών σε κοινωνικά φαινόμενα μιας χώρας είναι η επιδίωξη βελτίωσης στις αρνητικές δημογραφικές εξελίξεις και την υπογεννητικότητα που χαρακτηρίζει τα ευρωπαϊκά κράτη. Ειδικά τα τελευταία λίγα χρόνια, έχει γίνει πολύ συζήτηση για το αν θα ήταν θετικό να αναλάβουν οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις πολιτικές πρωτοβουλίες για να βελτιώσουν τη γεννητικότητα στις χώρες τους. Πολιτικές όπως υπέρ της γεννητικότητας (π.χ. φοροαπαλλαγές) με σκοπό την αύξηση του δείκτη γεννητικότητας ή χαλάρωση των περιορισμών στη μετανάστευση, ώστε να αυξηθεί η εισροή νέων εργαζομένων θα συνέβαλαν ενεργά στην θετική μεταβολή του δείκτη γεννητικότητας των ευρωπαϊκών χωρών. Οι έρευνες έδειξαν πως η γεννητικότητα αυξήθηκε στη Γαλλία στα τέλη της δεκαετίας του 1990, μετά την καθιέρωση του «γονικού επιδόματος εκπαίδευσης» που δίνεται στις μητέρες που επιλέγουν να σταματήσουν να εργάζονται μετά τη γέννηση του τρίτου τους παιδιού.

Οι φορολογικές απαλλαγές, οι οποίες κρίνονται ότι έχουν τη μορφή των έμμεσων κοινωνικών ενισχύσεων είναι απαλλαγές σε κατηγορίες εισοδηματικών ενισχύσεων που υποκρύπτουν κάποια στοιχεία κινήτρου (π. χ. υποτροφίες, βραβεία, επιδόματα πολύτεκνων μητέρων), απαλλαγές σε άτομα που έχουν ανάγκη οικονομικής ενίσχυσης από την πολιτεία (άτομα με ειδικές ανάγκες), απαλλαγές που ενισχύουν το δικαίωμα της ιατρικής περίθαλψης, κ.α. Οι φοροαπαλλαγές που αφορούν ευπαθείς κοινωνικές ομάδες (πολύτεκνοι, ανάπηροι, τυφλοί κ.ά.) δεν πρέπει να καταργηθούν, αλλά απεναντίας πρέπει να διευρυνθούν και να επεκταθούν, ώστε να διατηρείται συγχρόνως η κοινωνικότητα του φορολογικού συστήματος και να αμβλύνονται οι υπάρχουσες αδικίες.

Οι φοροαπαλλαγές κοινωνικού χαρακτήρα βρίσκονται για να επιφέρουν την φορολογική δικαιοσύνη μιας και οι φορολογούμενοι εκ των πραγμάτων χωρίζονται σε διαφορετικές κατηγορίες ανάλογα με το εισόδημα αλλά και τις ανάγκες α΄ βαθμού. Οπότε συμπερασματικά καταλήγουμε στο ότι υπάρχει διαφορετική αντιμετώπιση σε χαμηλόμισθους φορολογούμενους και διαφορετική σε υψηλόμισθους, διαφορετική σε φορολογούμενους με αναπηρίες, διαφορετική σε οικογένειες πολύτεκνες.

Πέραν όμως της υποστήριξης που μπορεί να παρέχει το Κράτος στους φορολογούμενους που το έχουν ανάγκη, οι φοροαπαλλαγές εξυπηρετούν και κοινωνικούς σκοπούς μέσω της παρότρυνσης που ασκούν στην κοινωνία που επηρεάζουν. Επιδοτήσεις σε επιχειρήσεις που απασχολούν άτομα με ειδικές ανάγκες, επιδοτήσεις σε επιχειρήσεις για την απασχόληση νέων, απαλλαγές για την παροχή εξειδικευμένων γνώσεων ή εκμάθηση σε προσωπικό εταιριών, όλες αυτές οι οικονομικές ενισχύσεις όχι μόνο δημιουργούν κλίμα ασφάλειας στους εργαζομένους που υπό άλλες συνθήκες θα ανησυχούσαν αλλά και αποτρέπουν αιτίες αύξησης του ποσοστού ανεργίας. Επίσης οικονομικά βραβεία ή υποτροφίες παροτρύνουν την καλή απόδοση στην εκπαίδευση, επιδόματα πολύτεκνων μητέρων μειώνουν τη υπογεννητικότητα, όπως προαναφέραμε, και άλλες τέτοιες οικονομικές ενισχύσεις που δημιουργούν ένα μονοπάτι που επιθυμεί το κράτος να ακολουθήσει ο πολίτης προκειμένου να τεθούν σε εφαρμογή οι πολιτικές που έχει σχεδιάσει αλλά και να επιτευχθούν οι στόχοι που έχει θέσει. Μέσω τέτοιων ενεργειών λοιπόν, το κράτος μπορεί να παρέμβει στην κοινωνική ευδοκμία όσο αυτό δεν είναι οικονομικά ασύμφορο εις βάρος άλλων μέτρων που έχει στην οικονομική πολιτική που εφαρμόζει.

3.2 Συμπεράσματα για την σημασία των οικονομικών

φοροαπαλλαγών

Η κυβέρνηση προωθεί επενδυτικά κίνητρα προκειμένου να διασφαλιστούν ικανοποιητικοί ρυθμοί ανάπτυξης με νομοσχέδια και φοροαπαλλαγές που ευνοούν τις επενδύσεις και την επιχειρηματική δραστηριότητα στους εκάστοτε τομείς που κρίνεται αναγκαίο να υποστηρίξουν. Παράδειγμα, με νομοσχέδια παρέχονται ουσιαστικά κίνητρα στις επιχειρήσεις να χρησιμοποιούν τη φοροαπαλλαγή αντί για την επιχορήγηση στις ξενοδοχειακές μονάδες για αναβάθμιση κατηγοριών αλλά και για ίδρυση μεγάλων μονάδων των νέων μορφών ενέργειας όπως είναι τα φωτοβολταϊκά.

Συγκεκριμένα, με τις εν λόγω ρυθμίσεις το ποσό της φοροαπαλλαγής βάσει του νόμου 3299/2004 θα είναι ίσο με το ποσό της επιχορήγησης με βάση τη νέα διάταξη του ίδιου νόμου. Επίσης, με στόχο τη βελτίωση των παρεχόμενων τουριστικών υπηρεσιών, οι προτεινόμενες τροποποιήσεις θέτουν ως προϋπόθεση την αναβάθμιση των ξενοδοχείων σε κατηγορίες ανώτερες από τις ισχύουσες διατάξεις, στο πλαίσιο της υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων εκσυγχρονισμού τους. Ακόμα μία συγκεκριμένη περίπτωση υποστήριξης είναι η δυνατότητα που παρέχεται στις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν δαπάνες επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας, πέραν της έκπτωσης αυτών από τα ακαθάριστα έσοδά τους, να αφαιρούν περαιτέρω και ποσοστό 50% των δαπανών αυτών που πραγματοποίησαν μέσα στη διαχειριστική χρήση και από τα καθαρά κέρδη τους. Βλέπουμε λοιπόν πως οποιαδήποτε τάση επικρατεί ή υποστηρίζεται από το Κράτος βάση του πολιτικού σχεδίου που έχει προγραμματιστεί να τεθεί σε εφαρμογή, προς εκείνη την κατεύθυνση κυμαίνονται και οι οικονομικές ενισχύσεις και κίνητρα που παρέχονται από την Κυβέρνηση. Τα κίνητρα στην φορολογία των επιχειρήσεων εξαρτώνται από την τροπή που είναι αναγκαίο να υπάρξει προς όφελος την οικονομίας της χώρας, εξάλειψη της ανεργίας, επενδύσεις, ενίσχυση των νέων επιχειρηματιών, ενίσχυση συγκεκριμένων ειδών επιχείρησης και άλλα.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΑΓΑΠΗΤΟΥ Γ.Ι. (1986) *Η φορολογία εισοδήματος στην Ελλάδα μέτρο
πραγματοποίησης και οικονομικών ερευνών.* Αθήνα: Επιστημονικές μελέτες

ΚΑΡΑΓΕΩΡΓΑ Δ.Π.(1997) *Ο οικονομικός ρόλος του κράτους.* Αθήνα :Παπαγήςση

ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ Κ. *Φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων.*
Τ.Ε.Ι. Πάτρας

ΠΑΡΑΣΚΕΥΑ Ι.- ΜΙΚΡΟΥΛΗ Ε.(2000) *Ο παρεμβατικός ρόλος του κράτους στην
οικονομία και την περιφερειακή κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη.* Πτυχιακή εργασία

ΣΑΝΤΗ Δ.Κ. (1932) *Συμβολή εις την φορολογικήν πολιτικήν της Ελλάδος.*
Θεσσαλονίκη

ΤΟΤΣΗΣ ΧΡ.(1992) *Κώδικας φορολογικών κινήτρων.* Αθήνα

<http://www.mof-gek.gr/proypologismos/2008/books/proyp/index.html> 20-12-2008